

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

INSTITUTIONEN FÖR
GEOVETENSKAPER

PLATSBASERAT MOTSTÅND TILL ÖVERTURISM OCH REGENERATIV RÄTTVISA

- En studie av Mallorca

Rebecca Brandes
Matilda Hallberg

Uppsats för avläggande av Naturvetenskaplig kandidatexamen med huvudområdet geografi

2025, 180 hp

Grundnivå

SAMMANFATTNING

Turismens snabba tillväxt under senare år har ökat behovet av kunskap om dess effekter. Överturismen på Mallorca exemplifierar detta. Detta har lett till ett ökat motstånd bland lokalbefolkningen och en önskan om förändring. Med Regenerative Justice Framework som utgångspunkt undersöker studien hur civila organisationer på Mallorca identifierar turismens effekter, engagerar lokalbefolkning, formulerar strategier samt uttrycker deras framtidsvision för Mallorca. Detta för att skapa en uppfattning om organisationer arbetar genom ett restorative eller regenerative synsätt. Studiens kvalitativa metod innefattade fem semistrukturerade intervjuer med representanter inom turismrelaterade organisationer, som sedan analyserades tematiskt. Tre organisationer kunde då klassificeras enligt ramverket: en restorative och två regenerative. Resterande två organisationer kunde ej fastställas på grund av bristande underlag samt jämfördelning mellan de två synsätten. Det centrala fyndet i studien visade att frågan om överturism är i många avseenden en subjektiv upplevelse och därmed högst personlig. Vidare observerades att ingen av organisationerna förespråkade strategier som tog i åtanke de individer som är beroende av inkomsterna från turismen. Studien visar, med stöd i ramverket, att organisationerna på Mallorca trots en enad front för nedväxt av turismen präglas av motstridiga underliggande motiv. Framtida studier med ramverket bör kombinera kvantitativ och kvalitativ metod för att tolka innebörden samt argumenterar denna studie för ett tredje synsätt som går bortom både restorative och regenerative. Studien belyser behovet av forskning om hur civilorganisationer i monokulturella ekonomier finansieras och rekryterar, samt hur detta påverkar deras autonomi och legitimitet.

Nyckelord: *Överturism, Mallorca, motstånd, civila organisationer, regenerative justice framework*

ABSTRACT

Titel: Place-based resistance to overtourism and regenerative justice - a study of Mallorca

Tourism's drastic growth in recent years has increased the need for knowledge about its effects. Overtourism in Mallorca exemplifies this. The issues have created an increased resistance amongst local residents and a wish for change. Using Regenerative Justice Framework (RJF) as a foundation, this study explores which tourism effects civil organizations in Mallorca identifies, how they engage local residents, formulate strategies, and how they envision the future. The purpose is to investigate if the organizations work through a restorative or a regenerative viewpoint. The study is based on qualitative research methods, executing five semi-structured interviews with representatives from different organizations discussing tourism-related issues. The collected data was thematically analyzed. Three organizations could be classified according to the framework: one as restorative and two as regenerative. The remaining two organizations could not be classified as either, due to lacking data and even distribution between the two viewpoints. The main findings of the study were that the experience of overtourism is a subjective experience and therefore highly personal. Furthermore, it was observed that neither of the civil organizations advocated for strategies that take into account individuals that depend on income from the tourist industry. The study shows, with support from the framework, that even though the organizations show a united front for tourism de-growth, there exists contradictory underlying motives. The study finds that future studies using RJF should combine quantitative and qualitative methods and also propose a third viewpoint beyond restorative and regenerative. The study highlights the need for research on how civil organizations working within monocultural economies are financed and how they do their recruiting, along with how this may affect their autonomy and legitimacy.

Keywords: *Overtourism, Mallorca, resistance, civil organizations, regenerative justice framework*

FÖRORD

Under kandidatprogrammet i Geografi vid Göteborgs universitet har vi berört många divergerande ämnen. Något vi funnit extra intressant är interrelationen mellan samhällelig rättvisa och platser, och frågan vi ställt oss är: vem har rätt till en plats, *egentligen*? Detta ville vi undersöka djupare inom kontexten för överturism, ett ämne som blivit mycket aktuellt och med hög mediauppmärksamhet. Utifrån detta byggde vi sedan vårt kandidatarbete i Geografi.

Vi vill tacka vår tålmodige handledare Robin Biddulph, universitetslektor på avdelningen för kulturgeografi, för konstruktiv kritik och hans drivande stöd i att utmana oss till att göra denna studie till bästa möjliga. Vi vill även tacka vår kursledare Jonas Lindberg, universitetslektor på avdelningen för kulturgeografi, för stimulerande diskussionsseminarium. Vidare vill vi tacka Geografiska Föreningen för deras finansiella stöd till vår fältstudie, som möjliggjort att vi kunde fördjupa oss ytterligare i ämnet och platsen vi undersökte. Från vår fältstudie fick vi meningsfulla utbyten med våra respondenter och vill även tacka dem, för att de tog sig tid till att diskutera turism med oss. Ett särskilt tack går ut till respondenten för Menys Turisme, Més Vida, som inte enbart delade sin värdefulla tid utan även ledde oss vidare till fler respondenter: Tack!

Innehållsförteckning

1. Introduktion	1
1.1 Syfte och frågeställningar	3
1.2 Tillvägagångsätt.....	4
1.3 Avgränsningar.....	4
2. Teori.....	6
2.1 Regenerative Justice Framework (RJF).....	6
2.2 Restorative Rättvisa	6
2.3 Regenerative Justice.....	7
3. Kunskapsöversikt	12
3.1 Civila organisationers identifierade effekter av turism	12
3.2 Hur Civila organisationer engagerar lokalbefolkning	15
3.3 Strategier för att motverka överturism.....	17
3.4 Civila organisationers visioner för turism.....	19
3.5 Tidigare forskning om motstånd på Mallorca	20
3.5 Sammanfattning.....	21
4. Studieområde	23
4.1 Ekonomi och turism på Mallorca.....	23
4.2 Miljö och turism: Förhållande mellan vattenhantering och turism.....	25
5. Metod	26
5.1 Urval	26
5.2 Semi-strukturerade intervjuer	27
5.3 Bearbetning	28
5.4 Metodreflektion	28
6. Resultat	31
6.1 Vad identifierar de enskilda civilorganisationerna för effekter som följd av turism?.....	31
6.1.1 Förlust av livskvalitet och kultur	31
6.1.2 Följderna av brist på agerande av beslutstagare	33
6.1.3 Gränsen för turismen på Mallorca är nådd	33
6.1.4 Fördjupad ojämlikhet mellan samhällsklasser.....	35
6.2 Hur engagerar de enskilda civilorganisationerna andra aktörer i sitt arbete?	36
6.2.1 Engagemang genom samarbete	36
6.2.2 Engagemang genom informationsspridning	38
6.2.3 Engagemang genom aktioner	40
6.3 Vilka strategier vill de enskilda civila organisationerna implementera för att motverka överturism?.....	41
6.3.1 Turism-nedväxt.....	41
6.3.2 Diversifiering av ekonomin	43
6.3.3 Förändring av Mallorcas varumärke.....	44
6.4 Vad är de enskilda civilorganisationernas vision för framtidens turism på Mallorca?	45
6.4.1 Diversifiering	45
6.4.2 Framtidens turist.....	46
6.4.3 Alternativa Visioner.....	47
6.5 Resultat Sammanfattning	48

7. Diskussion	51
7.1 Teoridiskussion	51
7.2 Anknytning till tidigare forskning	53
7.3 Studiens trovärdighet	56
7.4 Vidare forskning.....	57
8. Slutsats	58
9. Referenslista	59
Bilagor	65

1. Introduktion

Lördagen den 25e maj 2024 går tusentals personer samlade nedför Palma de Mallorcas gator. Nästan 10 000 människor har kommit samman för att protestera mot öns omfattande sommarturism och dess konsekvenser under banderollen "*Mallorca no es ven*" (Mallorca är inte till salu) (Keeley m.fl., 2024). Knappt två månader senare har demonstranterna nästan fördubblats. Plakat i demonstrationståget bar uttryck som "*Din lyx, vår misär*" och "*Detta är inte turismfobi, detta är siffrorna: 1 232 041 invånare, 18 miljoner turister*"¹. Missnöjet riktades mot den nuvarande turismmodellen på ögruppen Balearerna (Mallorca, Menorca, Ibiza, Formentera och Cabrera), som inte längre anses vara hållbar. Enligt demonstranterna sträcker turismen offentliga tjänster till bristningsgränsen, skadar naturvärden och gör tillgången på bostäder allt svårare (Al Jazeera, 2024). Den 15 mars 2025 publiceras ett öppet brev till turister, signerat av flertalet civila organisationer, där de fördömer politikerna och turismsektorn samt avslutar brevet med att i versaler skriva: Kom inte hit, stanna hemma! (Majorca Daily Bulletin, 2025).

Fram tills nyligen betraktades turismen som en av de mer hållbara ekonomiska tillväxtstrategierna globalt, särskilt i efterdyningarna av finanskrisen 2008 då den sågs som en drivkraft för ekonomisk återhämtning (Koens m.fl., 2018). Dock under det senaste decenniet har debatten om turism blivit noterbart polariserad, där vissa anser den som fördelaktig och andra som ofördelaktig. Under de senaste 50 åren har nyliberala turismutvecklingsplaner prioriterats i fördel för turismsektorn, vilket lett till att lokala resurser och platser utnyttjats. Detta i takt med dess drastiska ökning, har turismen omvandlats från en ekonomisk möjlighet till överturism: präglad av ojämna maktförhållanden, utestängning och resursförstöring. Populariteten för online-boendetjänster och en önskan av turister att se det riktiga och autentiska vardagslivet i staden har resulterat i att turismaktiviteter och det lokala livet blivit allt mer sammanflätande (Milano m.fl., 2024).

Koens m.fl. (2018) definierar överturism som "en överdriven negativ inverkan av turismen på värdsamhällena och/eller den naturliga miljön". Koens m.fl. förklarar överturism som en samling effekter som relaterar till turistbeteende såväl som handlingar inom den sociala, ekonomiska och fysiska miljön. Diaz-Parra och Jover (2021) påpekar även att överturism handlar mindre om antalet turister och mer om sociala orättvisor och stress på lokalsamhället.

---

¹ Översatt från katalanska till svenska av Rebecca Brandes

Konsekvenser av överturism är överbelastning på den lokala miljön, trängsel i offentliga utrymmen, gentrifiering och turistifiering. Turistifiering innebär en transformation av platsen som gynnar turister, vilket ofta resulterar i förändringar i ekonomi, stadsutveckling och lokal kultur (Koens m.fl., 2018). Detta kan påverka människors upplevda livskvalitet, något som Världshälsoorganisationen definierar som “en individs uppfattning av deras position i livet inom kontexten för den kultur och värdesystem de lever i samt i relation till deras mål, förväntningar, standards och orosmoment”²(WHO, u.å). Upplevd minskad livskvalitet har väckt platsbaserat motstånd i form av civila organisationer inom en anti-överturismrörelse. Dessa organisationers huvudsakliga kritik riktas mot turismens politiska struktur och betonar behovet av ekonomisk diversifiering. Även om sådana organisationer funnits länge, fokuserar de idag alltmer på bredare sociala och miljömässiga spänningar kopplade till turismens tillväxt (Milano, 2024). Exempel på platser som upplever detta motstånd är Barcelona (Gonzalez-Reverte och Soliguer Guix, 2024; Parades-Rodriguez och Spierings, 2020), Venedig (Vianello, 2017), Prag (Pixová och Sládek, 2017), Hong Kong (Garrett, 2017), och denna studies fokusområde: Mallorca (Amrhein m.fl., 2022; Amrhein och Langer, 2025).

Sedan 2012 har turismtrender på Mallorca accelererat till följd av lågprisflygbolag, kryssningsturism och den snabba ökningen av korttidsuthyrning via plattformar så som AirBnB eller HomeAway (Diaz-Parra och Jover, 2021). I en studie av Amrhein och Langer (2025) uttryckte elva av 13 respondenter som var/varit anställda inom turismsektorn både deras personliga och Mallorcas beroende av turismen, detta samtidigt som det önskades en minskning av turistmängden till ön. Intressekonflikten som här skapas visar att överturismen i Palma De Mallorca är ett aktuellt problem där flera aktörer samspelar, där intressen mellan turismsektorn och lokalinvanare ställs mot varandra. Motståndet mot överturismen på ön har växt: mellan åren 2017 och 2023 drog protester som motsätter sig överturismen några dussin till några få tusen, vilket står i kontrast till de tiotusentals antal protestanter som medverkade sommaren 2024 (Amrhein och Langer, 2025). Exempel på form av protest ses nedan i figur 1.

---

² Översatt från engelska till svenska av Rebecca Brandes

Figur 1: Klistermärke uppsatt på skylt (vänster), anti-turismgraffiti på husvägg (höger)

Figure 1: Sticker put up on sign (left), anti-tourismgraffiti on housewall (right)

Milano m.fl. (2024) lyfter i tidskriften *Tourism Geographies* att vidare forskning behövs där man undersöker olika och divergerande perspektiv på turismväxt, detta för att bygga djupare förståelse för de strukturella ojämlikheter som följer turismens exploaterande natur. Fortsättningsvis betonar Milano m.fl. (2019) att genom en analys av civila organisationers perspektiv på turism kan en ökad kunskap byggas kring interrelationen mellan överturism, turismnedväxt samt gräsrotsorganisationers motstånd. Det är detta som bygger studiens empiriska kunskapslucka.

För att kunna bidra till denna kunskapslucka kan det analytiska ramverk *Regenerative Justice Framework* (RJF) användas, som lyfts fram av Rastegar (2025) och är en vidareutveckling av *Restorative Justice Theory*. Ramverket är utformat efter fyra steg: identifiering av skador (*identify*), engagemang i planer (*engage*), formulering av strategier (*respond*) samt utvecklingen av förmågan att regenerera (*regenerate*). Ramverkets fokus på rättvisa bidrar till att belysa ojämna maktrelationer som uppstår till följd av överturism, där lokalbefolkningen ofta får dra det kortare strået (Rastegar, 2025). Genom att tillämpa ramverkets fyra steg på problemområdet kan en analys genomföras som kan ge en ökad förståelse för platsbaserat motstånd. Slutligen, att applicera ett analytiskt angreppssätt på överturism är något som Koens m.fl. (2018) uppmärksammar saknas inom turismforskningen, vilket bygger studiens teoretiska kunskapslucka.

1.1 Syfte och frågeställningar

Syftet med denna studie är att undersöka hur civila organisationer i Palma De Mallorca arbetar med turism på Mallorca, vilka strategier, processer och visioner de har. Detta syftar studien att

göra genom att applicera det analytiska ramverket Regenerative Justice Framework. Denna analys avses att klargöra om organisationernas processer främst överensstämmer med principerna för ett restorative synsätt eller regenerative synsätt.

- *Vad **identifierar** de enskilda civila organisationerna för effekter som följd av turism?*
- *Hur **engagerar** de enskilda civila organisationerna andra aktörer i sitt arbete?*
- *Vilka **strategier** vill de enskilda civila organisationerna implementera för att motverka överturism?*
- *Vad är de enskilda civila organisationernas **vision** för framtidens turism på Mallorca?*

1.2 Tillvägagångsätt

Studien är kvalitativ och bygger på semistrukturerade intervjuer med representanter från civila organisationer på Mallorca, ett populärt och aktuellt turistmål. Även observationer från platsen kommer att vägas in i studien. En tematisk analys utförs med hjälp utav Regenerative Justice Framework som fokuserar på hur dessa organisationer uppfattar och hanterar överturism samt tar fram centrala teman och åsikter.

1.3 Avgränsningar

Denna studie fokuserar på överturism och hur olika civila organisationer hanterar dess konsekvenser och organiserar motstånd, snarare än turism i stort. Initialt planerades en bredare analys av flera aktörer (lokalbefolkning, motståndsorganisationer och myndigheter), men för att avgränsa studien valdes enbart civila organisationer. Geografiskt studeras Mallorca, den mest besökta ön i Balearerna, med särskilt fokus på Palma som centrum för både turism och motstånd. Tidsramen för studien är i april och maj 2025.

Studien har valt att benämna grupper som engagerar sig i motstånd som civila organisationer, men viktigt att understryka är att de benämner sig själva som allt från grupper och föreningar till rörelser. Vidare tar vissa civila organisationer ställning till turism redan i namnet där de kallar sig anti-turism eller motståndsorganisation något som studien valt att inte lyfta då detta kunnat skapa förutfattade meningar i resultatet. Slutligen vad denna studie syftar med *andra*

aktörer, som benämns i frågeställningarna, är aktörer så som lokalbefolkning, intresseorganisationer, beslutsfattare samt den privata sektorn.

1. Teori

2.1 *Regenerative Justice Framework (RJF)*

Rastegar (2025) betonar att vi behöver omtolka hur rättvisa förstås och praktiseras inom turismen, på så sätt belysa de underliggande rättvisefrågorna som tydliggör hur marginaliserade grupper oproportionerligt drabbas av samhällskriser så som overturism. Därför föreslår Rastegar det analytiska ramverket *Regenerative Justice framework*, för att identifiera rättvisor och orättvisor inom samhällen. Enligt Rastegar har användning av ramverket inom turismrättvisa fortsatt varit begränsat och utforskat och belyser att genom applicering av ramverket möjligen motarbeta turismsektorns ytliga problemlösning, som gesken av att vara hållbart och rättvist men som i slutändan är ett självuppfyllande kretslopp. Det regenerativa synsättet ska erbjuda tillvägagångssätt för att formera om socio-ekologiska system inom turism, och möjliggöra en övergång från att enbart identifiera orättvisor till förebyggande och förnyelse (Rastegar, 2025).

2.2 *Restorative Rättvisa*

Ramverket för regenerativ rättvisa är en utbyggnad av teorin för *Restorative Rättvisa* som grundas i kriminologi (Rastegar, 2025). Hansen och Umbreit (2018) förklarar hur restorative Rättvisa kan ses som ett angreppssätt på förbrytelser, onda gärningar och regelbrytning som baseras på värderingar och praktiker som skiljer sig från det traditionella rättssystemet som fokuserar på straff. Skribenterna lyfter fram Marshalls (1996) definition av restorative rättvisa: “restorative justice is a process whereby all the parties with a stake in a particular offence come together to resolve collectively how to deal with the aftermath of the offence and its implications for the future” (Citerat i Hansen och Umbreit, 2018). Hansen och Umbreit utvecklar att i restorative rättvisa placeras ej fokuset i första hand på straff utan istället arbetar samhällen, offren och förövare tillsammans för att identifiera vilken skada som uppstått och vilka behov som skapats på grund av skadan. Målet är att utveckla sätt att möta dessa behov och placera fokuset på att de som utförde skadan ska hållas ansvariga för att rätta till dessa skador. Författarna belyser kärnprinciper i restorative rättvisa: respekt, värdighet, inkludering, ansvar, ödmjukhet, ömsesidig omsorg, gottgörelse och icke-dominans (Hansen och Umbreit, 2018).

Både Hansen och Umbreit (2018) samt Rastegar (2025) lyfter dock fram begränsningar med restorative rättvisa som bidragit till formationen av konceptet regenerative rättvisa. En implikation med restorative rättvisa är att den har potential att gå tillbaka till tillståndet före skadan. Hansen och Umbreit (2018) menar på att det är dock inte alltid möjligt för deltagare i sådana händelser att återgå till ett tillstånd före brottet, utan snarare att de bär med sig effekterna så som stress eller trauma efter att händelsen avslutats. Därför anser författarna att det är mer meningsfullt att de som drabbats återhämtar sig, bearbetar och utvecklas som ett resultat av händelsen, snarare än att återställas till ett tidigare tillstånd. De anser även att diskussionen kring restorative rättvisa saknar fokus på bredare kontextuella omständigheter, såsom ras- och klassbaserade samhällsliga ojämlikheter. Rastegar (2025) tillägger att även om restorative rättvisa erbjuder värdefulla insikter behöver den utvecklas för att ta itu med djupare och underliggande krafter bakom samhällsliga problem. Hansen och Umbreit (2018) lyfter fyra bristande punkter med restorative rättvisa som kan vara användbara för att betona möjligheten i att restorative rättvisa kan stärkas genom att tillhandahålla mekanismer för att hantera punkterna, på så sätt utveckla istället en regenerative rättvisa:

- i. Att försöka återställa de som är inblandade i brott till ett tillstånd före brottet
- ii. Att förstå läkningsprocesser mer än läkningsresultat
- iii. Ett fokus på dialogdeltagarnas omedelbara förflutna och framtid, snarare än deras mer avlägsna förflutna och framtid
- iiii. Att uppmärksamma behov och skador, samtidigt som man nedtonar andra viktiga frågor, som mening och värde. (Hansen och Umbreit, 2018)³

Rastegar (2025) lyfter Farmaki och Stergiou (2021), Liu m.fl. (2019), Rastegar och Becken (2024) och Light m.fl. (2021) som alla har applicerat begreppet restorative rättvisa inom turismfältet.

2.3 Regenerative Justice

Regenerative rättvisa syftar till att hjälpa offer, förövare och samhällsmedlemmar att läka, acceptera ett ”nytt normal” och växa från sina erfarenheter, snarare än att återställa dem till tidigare tillstånd. De argumenterar för hur användningen av termen regenerative rättvisa även

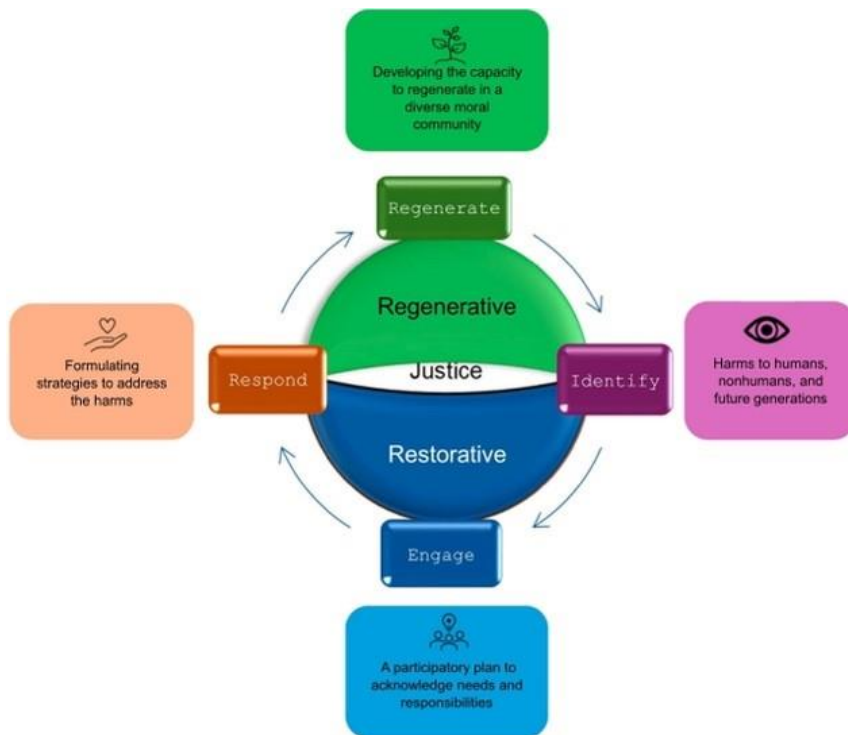
---

³ Översatt från engelska till svenska av Matilda Hallberg

belyser hur rättvisa kan symbolisera en möjlighet för förnyelse, som skapar nya möjligheter av tidigare underminerade omständigheter (Hansen och Umbreit, 2018).

Rastegar (2025) presenterar regenerative rättvisa som en väg att gå bortom restaurering, en väg med eftersträvan att odla förmågan hos människor och samhällen att reparera och regenerera. Ramverket involverar fyra viktiga steg (se figur 2): Identifiering av både direkta och indirekta skador på människor, miljö och framtida generationer (*identify*), engagemang i planer där behov och ansvar erkänns (*engage*), formulering av strategier för att hantera skador (*respond*) samt utvecklingen av förmågan att regenerera (*regenerate*). Den regenerativa rättvisan syftar inte bara på att reparera tidigare skador utan även föreställer sig en framtid där dessa skador omvandlas till möjligheter för tillväxt, läkning och ett förnyat syfte. Synsättets syfte är att ta hand om och värna om nutida och framtida generationer (Rastegar, 2025).

Denna studie har valt att översätta de två första stegen i ramverket direkt, medan de två senare översätts till *strategi* och *vision*. Detta på grund av att en ren översättning av orden som fångar deras sanna betydelse var svårt att finna på svenska. Begreppet strategi används på grund av ramverkets förklaring av *respond*, det förklarar vilka strategier formulerar organisationerna som respons på turismens effekter. Vision valdes för *regenerate* för att det kan indikera deras bild om vägen framåt, och bilden om framtidens Mallorca. Vill de endast återställa skadorna eller läka och utvecklas framåt.

Figur 2: Ramverk för regenerativa rättvisa. (Rastegar, 2025)

Figure 2: Framework for regenerative justice. (Rastegar, 2025)

Begreppet regenerativ turism har under de senaste åren blivit allt mer populärt inom den akademiska världen. Cave och Dredge (2020), Duxbury m.fl. (2021), Bellato och Pollock (2023), Lazic och Della Lucia (2024), Paddison och Hall (2024), Bellato m.fl. (2024) är exempel på några i raden av studier som publicerats inom ämnet enbart under 2020-talet. Lazic och Della Lucia (2024) definierar regenerativ utveckling, vart ifrån regenerativ turism har sitt ursprung, som “transformativa koncept som understödjer olika systematiska och komplexa tillvägagångssätt inriktade mot långsiktig socio-ekonomisk förnyelse av samhällen”.⁴ Begreppet regenerativ turism kom i allt större fokus i samband med COVID-19 pandemin, som exponerade de negativa konsekvenserna som den okontrollerade tillväxten av turism haft på både samhällen och miljön. I kontrast, bidrar regenerativ turism med andra sätt att tänka, där ett holistiskt och pluralistiskt tillvägagångssätt istället står i fokus. Detta synsätt uppmärksammar relationerna mellan naturliga, ekonomiska, och sociala former av kapital i ett samhälle, samt utforskar sambanden mellan människa och natur. Lazic och Della Lucia (2024)

⁴ Översatt från engelska till svenska av Rebecca Brandes

lyfter exempel av regenerativ turism, som utvecklingen av medvetna reseupplevelser eller oberoende organisatoriska initiativ på lokalnivå (Lazic och Della Lucia, 2024).

Nedan (se tabell 1) har en visualisering gjorts av vad Rastegar (2025) och Hansen och Umbreit (2018) anser som restorative och regenerative inom de fyra stegen.

Tabell 1. Skillnaderna mellan ett restorative och regenerative synsätt utifrån de fyra stegen identifiera, engagera, strategier (respond) och vision (regenerate).

Table 1. Difference between a restorative and regenerative approach based on the four steps identify, engage, strategies (respond), and vision (regenerate).

	RESTORATIVE	REGENERATIVE
Identifiera	<p>Identifierar skador, behov och ansvar mellan berörda parter (offer, förövare och samhälle).</p> <p>Misslyckas dock med att belysa djupare djupare samhällsproblem som klasskillnader och ojämlikheter.</p>	<p>Identifierar skador och systematiska orsaker samt existentiella och ekologiska effekter. Här fokuserar man djupare i vad händelsen betyder för varje person, känslomässigt och livsmässigt. Fokuserar på djupare samhällsproblem.</p>
Engagera	<p>Involverar andra deltagare i dialog för att förstå händelsen och dess konsekvenser.</p> <p>I denna dialog erkänna skador och ansvar och är ofta centrerat kring individers berättelser.</p>	<p>Involverar deltagarna (både människor och icke-människor) i meningsskapande samtal som utforskar djupare livsfrågor, syfte och personlig utveckling. Utför samarbetsbaserat och systematiskt engagemang.</p>
Strategier (Respond)	<p>Utveckla en plan för gottgörelse, ofta genom symboliska eller materiella åtgärder (ex. försoning eller ersättning).</p> <p>Oftast kortsiktiga strategier.</p>	<p>Formulera åtgärder som förändrar strukturer, återställer relationer mellan deltagare och skapar långsiktig resiliens. Handling för att hitta ny mening och att omforma sin identitet och framtid.</p> <p>Oftast långsiktiga strategier.</p>
Vision (Regenerate)	<p>Inte ett uttalat steg i restorative, målet med detta är oftast att "återställa" till ett tidigare tillstånd, ett pre-state (status quo ante)</p>	<p>Aktivt fokus på tillväxt, helande och återfödelse. Efter händelsen gå vidare men ny riktning, syfte och insikter. Går bortom återställande och skapa nya möjligheter från tidigare underminerade förhållanden.</p>

2. Kunskapsöversikt

Denna kunskapsöversikt bygger på aktuell forskning publicerad under senaste årtiondet (2017–2025), en period där många studier gjorts inom ämnesområdet överturism. Litteraturen har koncentrerats till främst europeiska länder men även platser utanför Europa har identifierats. En redogörelse kommer presenteras för hur platsbaserat motstånd av civila organisationer kan manifesteras sig och fungera inom kontexten av anti-överturism, taget ur fallstudier om städerna Hong Kong, Budapest, Prag, Venedig, Lissabon, Barcelona och Paris. Källorna är framtagna genom en systematisk sökning av SCOPUS och Google Scholar med hjälp av nyckelorden *tourism*, *overtourism* och *resistance*. Artiklar filtrerades på mängd citeringar men även relevans för ämnet, där ett fokus på platsbaserat motstånd var viktigast. Av dessa gjordes ett urval på tio stycken artiklar, alla på engelska, som ansågs relevanta att bygga kunskapsöversikten på. Inom litteraturen identifierades Barcelona som ett tydligt exempel av platsbaserat motstånd som blivit undersökt av flertalet forskare (Langer och Schmude, 2024; Chamizo-Nieto m.fl, 2023; Cocola-Grant 2020; Gonzalez-Reverte och Soliguer Guix, 2024; Parades-Rodriguez och Spierings, 2020). Denna studie har valt enbart de två sistnämnda artiklarna, detta för att ge utrymme att diskutera studier om andra platser. Litteraturen kommer belysa vad civila organisationer anser är problematiken med turism (2.1), genom vilket engagemang de väljer att framföra sitt motstånd (2.2), vad de belyser som strategier att hämma effekter av turism (2.3) samt hur dessas framtida visioner för platserna ser ut (2.4). Avslutningsvis presenteras tidigare forskning kring turismmotstånd på Mallorca (2.5) samt en sammanfattning med avslutande vidare forskning och kunskapslucka (2.6).

3.1 Civila organisationers identifierade effekter av turism

Civila organisationers identifierade effekter av turism ser olika ut på olika platser. Garrett (2017) belyser i sin diskursanalys, baserad på skribentens kvalitativa arbete om Hong Kongs protestkultur, hur civila organisationer i Hong Kong kritiserar det ökade turismflödet från fastlandskina och det ekonomiska beroendet av turismsektorn. Garrett (2017) lyfter fram två organisationer som framför denna kritik: lokalims- och nativitism civilorganisationerna *Chin Wan-kan's City State Movement* och *Hong Kong Nativism Power*. Liknande problematik uppmärksammas även av civila organisationer i Barcelona, där ett flertal negativa konsekvenser av turism berörs. Gonzalez-Reverte och Soliguer Guix (2024) redogör, i deras fallstudie om antiturismprotester och civila organisationer, för hur motståndet mot turism i Barcelona ter sig. Genom primärintervjuer och sekundära källor (rapporter och webbplatser) undersökte författarna hur aktivistgruppers motiv och mål med protester mot turism ser ut. De

nämner bland annat organisationen *The Assembly for Tourism Degrowth* (ABDT), som belyser konsekvenserna med turistifiering och motsätter sig den rådande turismmodellen i Barcelona samt förespråkar en begräsning av turismexpansionen (Gonzalez-Reverte och Soliguer Guix, 2024). Andra aktiva organisationer emot turismen i Barcelona som studien nämner är grannskapsföreningen *Federacio d'Associacions Veïnals de Barcelona* (The FAVB) och arbetarföreningen *Las Kellys*. The FAVB integrerar turismen i sitt uppdrag att förbättra invånarnas välbefinnande och livskvalitet. Dessa organisationer tillsammans med ABDT anser att turismen genererar sociala och ekonomiska ojämlikheter inom samhället, så som gentrifiering till följd av ökning av korttidsbostäder. Gonzalez-Reverte och Soliguer Guix menar på att trots att lokala politiker har skapat plattformar där politiker och organisationer kan samarbeta, upplever fortfarande de civila organisationerna en partiskhet i Barcelonas politik där turismsektorn prioriteras (Gonzalez-Reverte och Soliguer Guix, 2024).

Gravari-Barbas och Jacquot (2017) belyser i deras studie, baserad på intervjuer med lokalinvånare, hur Paris, likt Barcelona, upplevt en stor mängd turism. Dock har Paris inte upplevt samma storskaliga mobilisering mot turismen som i Barcelona. Forskarna poängterar dock att invånare har uttryckt klagomål och missnöje riktat mot höjda nivåer av nattliga ljud, störningar i grannskapet samt förändringar av utbud av affärer till följd av ökade turistmängder. Ett exempel på organisering av invånare som Gravari-Barbas och Jacquot framhåller var mobiliseringen mot de så kallade *lovelocks*, en påhittad turisttradition, som anses vara en degradering av den UNESCO skyddade delen av Paris där dessa är populära. Även om invånarna i Paris klagat på de synliga effekterna av turisternas närvaro i staden (t.ex. buller, trängsel på gatorna eller koncentrationer på specifika nattklubbar) som påverkar deras livskvalitet, anser Gravari-Barbas och Jacquot att detta inte motsvarar vad som skulle kunna identifieras som ett organiserat, storskaligt motstånd likt i städer som Barcelona.

I Pixová och Sládeks (2017) forskning, baserad på observation av Prags historiska kärna 2009–2015 samt 21 kvalitativa intervjuer utförda mellan april 2014 och juli 2015 med aktiva medborgare och representanter från olika initiativ, framgår det att de civila organisationerna identifierat hot mot livskvaliteten för lokalinvånare i Prag som en konsekvens av turism. En organisation, *Pro Jedničku* (Pro1), identifierar specifikt alkoholturism (så som pubbrunda), guideade turer på Segway, projekt för nya gallerior och hotell, samt utökningen av etablissemang för Night-Time Economy som turismrelaterade problem. Här beskriver dock Pixová och Sládek en problematik som uppstått där det mellan grupperna både finns gemensamma intressen men

även konflikter. En sådan konflikt som lyfts är vad som anses vara livskvalitet och hur offentliga utrymmen ska förvaltas. Ett exempel som uppmärksammas av författarna är hur organisationen Pro1 lobbyar emot höga ljudnivåer samtidigt som organisationen *Buskerville* önskar fler gatumusiker (Pixová och Sládeks, 2017).

Både Garrett (2017) och Smith m.fl. (2019) poängterar hur de civila organisationerna i Hong Kong och de lokala invånarna i Budapest identifierar problematiken med turism med turisternas beteende snarare än turismen själv. Garrett menar att det större inflödet av kinesiska turister till Hong Kong under senare år har skapat motstånd och en vilja hos lokalbefolkningen att försvara Hong Kongs identitet samt platskänsla, här lyfts även hur invånare kallar den kinesiska turismvågen för en "själlös hord som slukar staden och dess resurser" ⁵(Garrett, 2017). Enligt Garrett kritiserar de civila organisationerna turisterna för att homogenisera Hong Kong och förstöra stadens kultur genom sinisering samt att HKSAR (Hong Kong Special Administrative Region) enbart främjar kinesiska intressen och inte lokala. Vidare menar Garrett (2017) att påverkan på invånarnas livskvalitet, till följd av turismen, har ytterligare spätt på spänningar i Kina-Hong Kong relationen.

Liknande situation som i Hong Kong kan ses i Budapest, där Smith m.fl. (2019) menar att den ökade mängden turister och deras beteende varit huvudsakliga fokuset av motstånd hos lokalinvånare. Smith m.fl.s forskning grundas i en enkätundersökning utförd i Budapests festområde District VII och utdelad till lokalinvånare, besökare och turister med specifikt fokus på Night-Time Economy (NTE). Undersökningen påvisade hur invånarna i Budapest anser att den ökade mängden turister inom NTE leder till offentlig uriner, hemlöshet, berusning, samt mer nedskräpning och gatubrott. Detta anser respondenterna har en negativ inverkan på livskvaliteten för de boende i området, där det är turisternas beteende som anses vara hotet. Trots detta framhåller Smith m.fl., att få respondenter haft personliga dåliga erfarenheter av turister och att District VII fortfarande anses relativt säkert, men att respondenter från alla åldersgrupper konstaterat att kostnader har stigit till följd av turismen (Smith m.fl., 2019).

I van Leeuwens (2021) masteruppsats, baserad på policyanalys samt 16 kvalitativa intervjuer av olika aktörer i Lissabon, påvisas hur civila organisationer i Lissabon kritiserade lokala beslutsfattare för att ha liberaliserat korttidsuthyrningsmarknaden på bekostnad av lokalinvånarna och i förmån av turismen. Van Leeuwen lyfter hur en organisation, *Morar em Lisboa*, inte började identifiera processen av turismgentrifiering som ett hot förens de

medverkade vid ett multinationellt projekt 2015, där ett av huvudtemana var turismrelaterade problem. Vidare framför van Leeuwen hur Morar em Lisboa kunde se till utvecklingen av turismgentrifiering i Barcelona och dra paralleller till Lissabons egen turismutveckling, och att de “could understand that we will follow the same way” (van Leeuwens, 2021).

Vianello (2017) lyfter fram kommittén *Commite No Grandi Navi* (CNGN), i sin doktorsavhandling baserad på sju stycken icke-strukturerade intervjuer, som en framträdande organisation i Venedig. Enligt Vianello framgår det att kommittén vill belysa de negativa effekterna med kryssningsturismen i Venedig och kritiserar Venedigs officiella turismpolitik. Kommittén anser att Venedigs stadsutveckling prioriterar massturismen på bekostnad av långsiktiga och hållbara former av utveckling. Kommittén betonar även att flertal korruptionsskandaler inom Venedigs politik har minskat invånarnas förtroende till ledningen och lett till ökad misstro. Denna korruption är även något som Vianello framhäver som en betydande påverkan på stadens politik och turismhantering (Vianello, 2017). Enligt Smith m.fl. (2019) kan liknande korruption ses i Budapest, där den anses av befolkningen vara ett större problem en självaste turismen, vilket Smith m.fl. tar fram som ett argument för bristen på engagemang och motstånd av civila organisationer.

3.2 Hur Civila organisationer engagerar lokalbefolkning

Både Garrett (2017) och Parades-Rodriguez och Spierings (2020) tydliggör hur storskalig mobilisering i form av protester och demonstrationer är en vital del att engagera befolkning och sprida kunskap för spanska organisationen ABDT (The Assembly for Tourism Degrowth) och lokalism-organisationen Chin Wan-kan's City State Movement i Hong Kong. Skribenterna framför att demonstrationerna av dessa organisationer identifierar sig som anti-turismrörelser och ses som en respons på en situation där “artig politik” inte lyckats nå fram med invånarnas oro till beslutsfattare (Garrett, 2017).

Storskaliga protester har även utförts av organisationen *Committe No Grandi Navi* i Venedig, något som Vianello (2017) framför, där sociala grupper och lokal invånare tidigare har barrikaderat ingångskanaler för kryssningsfartyg. Fortsättningsvis beskriver van Leeuwen (2021) att även om demonstrationer och protester är relativt ovanligt i Portugal, använder sig Morar em Lisboa det som en process för engagemang och sprida kunskap. Van Leeuwen lyfter fram att ungefär två till tre gånger om året utför boendeföreningar och civila organisationer demonstrationer, exempelvis demonstrationen *Rätten till bostad* där 2000 människor

medverkade. Utöver dessa demonstrationer kunde invånare göra motstånd med hjälp av plakat och banderoller i balkonger och i fönster (van Leeuwen, 2021).

Parades-Rodriguez och Spierings (2020) lyfter plattformar som en form av engagemang, något som även van Leeuwens (2021) och Vianello (2017) belyser. En plattform är ett rum, som kan vara online eller platsbundet, där olika organisationer, föreningar och privat personer kan samarbeta för att nå gemensamma mål. Organisationen ABDT, beskriver Parades-Rodriguez och Spierings, som en plattform bestående av 35 olika gräsrotsorganisationer och grannskapsföreningar. Liknande belyser van Leeuwens (2021) Morar em Lisboa som en plattform, där 60 boendeföreningar och människor från olika bakgrund - ekonomer, geografer, arkitekter, aktivister och invånare - samlas och delar åsikter. Slutligen nämner Vianello plattformen Committe No Grandi Navi (CNGN), en sammansättning av aktivister kopplade till olika sociala centrum, medlemmar från organisationer och privatindivider med olika bakgrunder. Vianello uppmärksammar även organisationens samarbete och allianser som en typ av engagemang av människor. Genom allianser med andra aktörer inom civilsamhället och akademiska världen kan organisationen kollektivt producera kunskap om kryssningsturismen i Venedig, med hjälp av insamling och spridning av data samt rapporter och studier (Vianello, 2017). Vianello förklarar hur CNGN använder en gruppmejl lista som ett organiserings verktyg. Detta verktyg används för att organisera samlingar varannan månad där kommitténs aktiviteter och positioner diskuteras och planeras (Vianello, 2017).

En annan form av engagemang utförd av civila organisationer som både van Leeuwen (2021) och Pixová och Sládek (2017) framhäver är lobbying, genom att med legala medel försöka sätta press på myndigheter och främja förändring. Exempel på detta är Morar em Lisboa (van Leeuwen, 2021) och Pro Jedničku (Pro1) (Pixová och Sládek, 2017), två organisationer som istället för storskaliga protester fokuserar sin aktivism på lobbying. Med hjälp av petitioner och öppna brev vill de sätta press på de lokala myndigheterna. 2017 presenterades ett öppet brev till lokala regeringen i Lissabon, signerat av 60 boendeföreningar och 40 specialister. Dessa står signerat för nästan 5000 människor. Målet med brevet var att öka medvetenheten, genomföra ett utbyte av kunskap om turistgentrifiering samt öppna diskussionen om möjliga lösningar (van Leeuwen, 2021). Pixová och Sládek förklarar hur invånare i Prag har känt sig ensamma i deras problem och att organisationen Pro1 kan hjälpa dem föra fram deras åsikt. Individer får hjälp av gruppens sociala kapital och kunskap för att lösa sina problem och gruppens stöd för egna individuella insatser för motstånd. Mobilisering i Tjeckien och Prag ser olikt ut från andra

demokratier till följd av många år under repressivt och restriktivt socialistiskt styre. Aktivism inom landet har ett lågt deltagande, men är mycket mångfaldigt (Pixová och Sládek, 2017).

Avslutningsvis framför Gravari-Barbas och Jacquot (2017) att i kontrast till det storskaliga motståndet och engagemanget som ses i exempelvis Hong Kong och Barcelona, kan engagemang även ske småskaligt. Exempelvis Paris är en stad som inte upplever storskalig opposition men mobilisering av bostadsföreningar och invånare, i form av mikropolitik, skedde när bostadsmarknaden i Paris hotades av korttidsboenden genererade av turismen (Gravari-Barbas och Jacquot, 2017). Likt Paris upplever inte heller Budapest några storskaliga mobiliseringar (Smith m.fl., 2019), men till skillnad från Paris är anledningen bakom detta en känsla av maktlöshet hos den ungerska befolkningen samt att korruptionen är såpass vidspridd att det inte spelar någon roll att engagera sig (Smith m.fl. 2019).

3.3 Strategier för att motverka överturism

Strategier för att hantera och hämma effekterna av överturism ser olika ut för olika civila organisationer. Både Parades-Rodriguez och Spierings (2020), Vianello (2017) och van Leeuwen (2021) nämner hur organisationer engagerar sig politiskt och genom samarbeten med kommunala råd kan de framföra sina åsikter och trycka på förändring. Parades-Rodriguez och Spierings (2020) lyfter formationen av kommunala råd där politiker och representanter från civila organisationer kan arbeta och diskutera gemensamt. Författarna belyser här det kommunala rådet Advisory Council on Tourism and the City (CTiC), vars huvudsakliga mål är att främja en mer hållbar utveckling av urban turism i Barcelona. Liknande påvisar Vianello (2017) hur CNGN, på tre olika politiska nivåer, försöker påverka policys och regleringar relaterade till kryssningsturismen. Detta görs, som ett led i opposition skriver Vianello, genom insamlingen av kunskap av effekterna av kryssningstrafiken på Venedigs lagun samt utformningen av alternativa projekt för vart dessa kryssningsfartyg ska kunna förtöja istället. Jämförbart framhåller van Leeuwen (2021) hur representanter från de civila organisationerna Morar em Lisboa och Habita lobbade för en expansion av *containment zones* (begränsning av korttidsuthyrning i områden som är mest utsatta för turism) inom ramen för regleringar av korttidsuthyrningsmarknaden. Detta gjordes, menar van Leeuwen, av rädsla att områdena utanför Lissabons historiska kärna skulle komma att lida av samma turismgentrifiering som innerstaden: strategin var således ett sätt att försöka lindra effekterna av turismen på de lokala invånarna (van Leeuwen, 2021).

Pixová och Sládek (2017) och Smith m.fl. (2019) lyfter hur civila organisationer använder sig av mer kreativa strategier för att skapa förändring i Prag och Budapest, båda städer där författarna även belyser en brist på förtroende till beslutsfattare. Pixová och Sládek framhåller att i Prag kan dessa kreativa strategier vara event, framträdanden och festivaler, ofta utförda av den yngre generationen och vad som kallas för Prags ”kreativa klass” bestående av frilansare, konstnärer och medlemmar i NGOs. Vidare menar Pixová och Sládek (2017) att motivationen bakom strategierna är “the desire to creatively change the spaces of people’s everyday lives and to bring locals (back) into public spaces, especially the historic core, where public space has become dominated by tourists and tourism infrastructure”. En strategi som Smith m.fl. (2019) lyfter är skapandet av organisationen Night Mayor of Budapest och dess plattform Night Passer. Organisationens syfte är att försöka hitta lösningar på problemen genererade av Night-Time Economy i Budapests festdistrikt samt skapa en situation där både lokala invånare och besökare främjas. Initiativet ska medla mellan olika intressenter samt förmedla klagomål från allmänheten till ansvariga aktörer (Smith m.fl., 2019).

I motsats till både kreativa och politiska strategier står mikrotaktik där lokalinvånare skapar levnadssätt som undviker de störningar som uppstår som ett resultat av stadens turism. Detta är något som Gravari-Barbas och Jacquot (2017) lyfter kring Paris invånare: vardagliga och gömda gärningar i en ”*arts of resistance*” (Gravari-Barbas och Jacquot, 2017) exempelvis genom att undvika att röra sig i turist hot-spots eller uppvisa en otrevlig eller aggressiv uppsyn mot turister som ett sätt att skapa distans. Trots detta noterar Gravari-Barbas och Jacquot att inte en enda civil organisation lobbat för restriktioner som skulle minska mängden turister i Paris. Istället menar Gravari-Barbas och Jacquot (2017) att bostadsföreningarna i Paris har två synsätt kring deras strategier, där man 1) inte skiljer på turister och lokala användare och 2) fokuserar på ansvaret av lokala intressenter (så som klubbägare eller lokala beslutsfattare).

Slutligen belyser Garrett (2017) hur de civila organisationerna i Hong Kong inte lyfter specifika strategier som de vare sig önskar eller har för att hantera den fastlandskinesiska turismen i Hong Kong, utan mer viljan av en minskad mängd fastlandskineser i Hong Kong. Garrett (2017) menar att detta kan vara en effekt av att grupperna saknar både resurser, mognad ideologi och organisation.

3.4 Civila organisationers visioner för turism

Ett gemensamt tema för organisationerna och motstånderna nämnda i studierna är ett delat syfte och mål av att öka livskvaliteten och levnadsvillkoren hos de lokala invånarna ((Garrett, 2017) (Gonzalez-Reverte och Soliguer Guix, 2024) (Vianello, 2017) (Pixová och Sládek, 2017) (Gravari-Barbas och Jacquot, 2017) (Smith m.fl., 2019)).

Plattformen ABDTs (The Assembly for Tourism Degrowth) vision och begäran för framtidens turism är utvecklingen av en hållbar nedväxt av turism, en vision, som Parades-Rodriguez och Spierings (2020) förklarar, ska uppnå en ökad livbarhet i Barcelona samt förbättra invånarnas levnadsvillkor och välbefinnande. Författarna belyser att genom plattformens samarbete med CTiC (“Advisory Council on Tourism and the City”) vill ABDT verka för en mer integrerad och social vision för turismen istället för Barcelonas turismorganisations (*Barcelona Turisme*) tidigare fokus på ekonomisk prestanda. Aktivister i Barcelona så som ABDT vill ha en ny ekonomisk modell där turism-nedväxt ger ett nytt synsätt på ekonomin i sin helhet. Målet med ABDT:s agenda och vision är att anamma en process för nedväxt där Barcelona Turisme avvecklas och ersätts av en ny offentlig turistbyrå, med huvudfokus att reglera turism snarare än att främja turismen (Parades-Rodriguez och Spierings, 2020). Liknande visioner om hållbar turism-nedväxt kan ses hos organisationen Morar em Lisboa, förklarar van Leeuwen (2021). Van Leeuwen redogör för hur organisationen vill kämpa för rätten till staden genom att “av-turistifiera” stadens ekonomi. Van Leeuwen (2021) fortsätter med att förklara att denna vision grundas främst i invånarnas vilja att implementera regleringar på korttidsboenden och på så sätt minska turismtrycket på staden.

Vianello (2017) förklarar att under flera årtionden har turismen och dess processer varit sekundära i Venedigs planeringstrategier och politik, något som Committe No Grandi Navi vill förändra. Vianello (2017) lyfter hur kommittén använder sig av konceptet *Commons*, ett begrepp som syftar på att sätta regler för ömsesidig kontroll och samarbete inom ett samhälle. Kommittén vill att konceptet ska användas för att rama in problemet med kryssningsturismen i Venedig samt skapa långsiktiga sociala samt miljömässiga mål där den gemensamma användningen av lagunens vatten prioriteras.

Som beskrivet tidigare kring Pro1:s strategier redogör Pixová och Sládek (2017) att organisationen till stor del fokuserar sin vision om framtidens turism kring att sätta tillbaka

lokalinvånarna i Prags kulturrika centrum och förbättra invånarnas livskvalitet. Pixová och Sládek framhäver att civila organisationer som Pro1 verkar för en turism som är hållbar och balanserad, där den historiska stadskärnan inte enbart anpassas efter turisterna utan även förblir en levande och fungerade plats för dem som bor där. Deras vision handlar om att skapa en stad som är inkluderande, mångsidig, beboelig och autentisk - där kulturarvet bevaras, det offentliga rummet håller hög kvalitet och där turismen integreras på ett sätt där lokalsamhället inte trängs undan (Pixová och Sládek, 2017). Pixová och Sládek poängterar dock att det finns en oenighet mellan bredare aktivistgrupper, som fokuserar på långsiktig planering och kulturarv, och lokala invånare som är mer engagerade i frågor som rör deras vardagsliv exempelvis boendeförhållanden och resurshantering.

Till skillnad från tidigare civila organisationer kan inte samma visions eftersträvan ses hos lokala organisationer i Paris. Gravari-Barbas och Jacquot (2017) menar på att i och med att motståndet inte är särskilt stort i Paris och att det inte finns en större turismeffekt som de vill motverka, har inga visioner för framtiden identifierats. Dock kan skribenterna urskilja en vilja till att förbättra relationen mellan lokalinvånare och turister. För de lokala organisationerna handlar kampen för bättre livskvalitet inte om en ny turismmodell utan om balansen mellan användning och användare, de vill ändra på ryktet kring Parisarnas negativa attityd mot turister och på så sätt väga upp balansen (Gravari-Barbas och Jacquot, 2017).

Liknande brist på visioner har identifierats för de lokala invånarna i Budapest och civila organisationen Hong Kong City State Movement enligt Garrett (2017) och Smith m.fl. (2019). Smith m.fl. lyfter att organisationen Night Mayor of Budapest vill skapa en situation där både lokala invånare och besökare främjas men att inga tydligare visioner kring framtidens turism kan fastställas. Likartad situation lyfter Garret (2017) fram för lokala organisationer i Hong Kong, där en brist på mognad ideologi och organisering kan ligga till grund för bristande framtidsvisioner gällande den övergripande turismen.

3.5 Tidigare forskning om motstånd på Mallorca

Två tidigare studier av platsbaserat motstånd mot överturism på Mallorca har identifierats. I Amrhein m.fl. (2022) studie, baserad på tolv kvalitativa intervjuer med olika anti-överturism aktörer på Mallorca genomförda i augusti och september 2021, lyfts invånarens förändrade socio-politiska perspektiv som en effekt av både överturism samt turismkollapsen till följd av COVID-19 pandemin. Amrhein m.fl. (2022) belyser hur mer än hälften av respondenterna

påpekade “strong impact of tourism on their daily lives and socio-economic and political opinions, as well as on their own behavior and important decisions in their lives”. Med avseende i frågan kring hur respondenternas syn på turism påverkades av COVID-19 pandemin, betonar Amrhein m.fl. att ingen av respondenternas perspektiv förändrats. Istället menar författarna att pandemin bekräftade respondenternas åsikter och att krisen visade skörheten i att ha en ekonomisk monokultur centrerad runt turism. Amrhein m.fl. framhäver hur en respondent såg pandemin som en katalysator för självreflektion kring vilka lösningar och strategier civilorganisationer lagt fram inom turismutveckling. Händelsen, menar respondenten, blev en väckarklocka att ta fram strategier som kan appliceras i verkligheten och som även tar hänsyn till invånare som är beroende av inkomsten som kommer från Mallorcas turism (Amrhein m.fl., 2022).

Amrhein och Langer (2025) belyser i sin studie, baserad på analys av 32 kvalitativa intervjuer med invånare på Mallorca, hur det kan finnas interna och externa hinder för en individ att medverka i civila organisationer. Interna hinder, menar Amrhein och Langer, uppstår som en konsekvens av faktorer som respondenternas livshistoria samt sociala miljö, vilka influerar deras val att medverka i en civil organisation eller ej. Författarna poängterar hur det är färre låginkomsttagare än medelinkomsttagare som engagerar sig och att möjligheten att ha en åsikt samt uttrycka den är “a luxury that is unequally distributed” (Amrhein och Langer, 2025). Ett externt hinder som författarna lyfter är beroende av inkomster från jobb relaterade till turism, en respondent beskriver det som att människor som behöver jobb klagat inte. Studien visade att vara ekonomiskt oberoende samt vara tillhörande medelklassen gjorde det troligare att en individ skulle vara engagerad i politisk aktivism, och i detta fall: anti-turism protester (Amrhein och Langer, 2025).

3.5 Sammanfattning

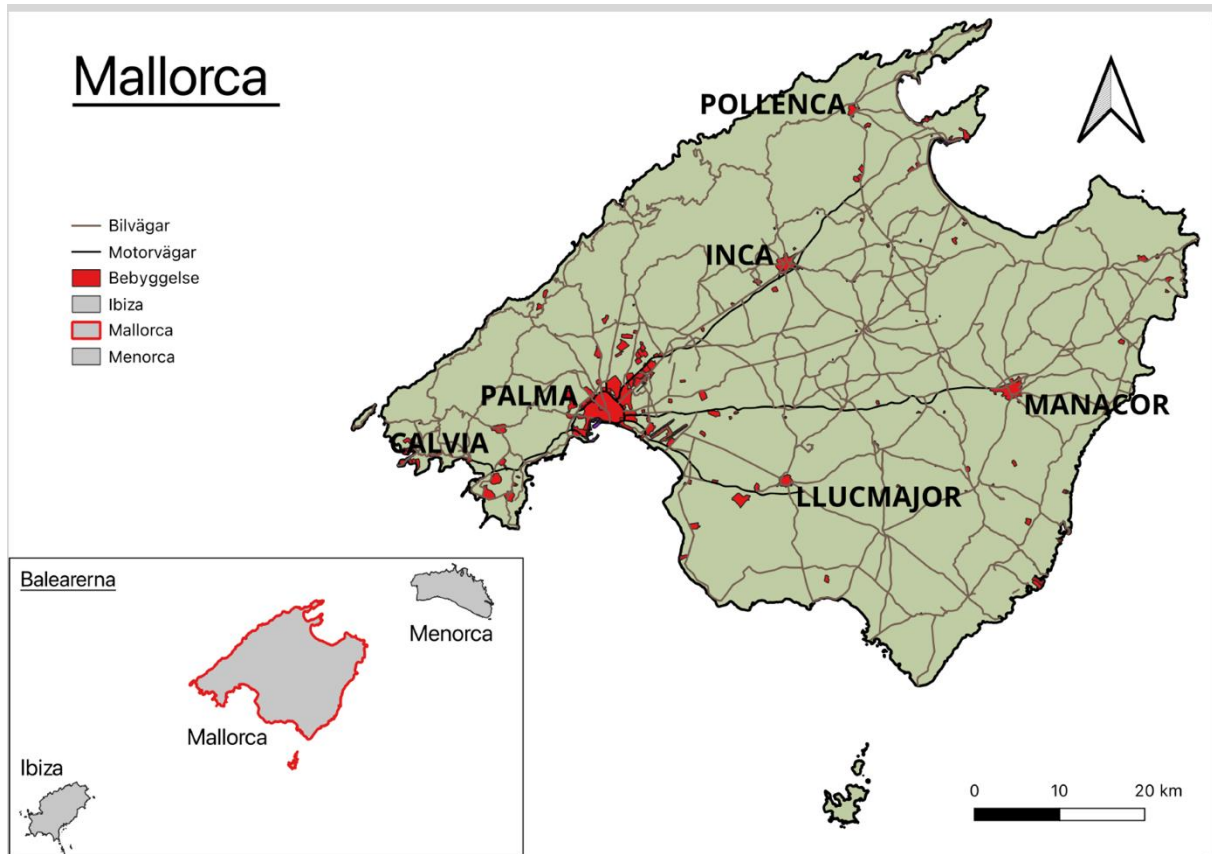
Som tidigare nämnt förklarar Koens m.fl. (2018) överturism som ett komplext problem som innefattar många aktörer och flera viktiga frågor. Detta kan ses tydligt i tidigare forskning som tyder på att civila organisationer emot överturism har olika motivationer och mål med deras motstånd. Forskning visar att organisationerna som berörs i denna kunskapsöversikt främsta kritik kring överturismen är emot politikerna. Det är politikerna som har misslyckats med turismhanteringen och är även dem som organisationerna kräver gör skillnad. Dock har det även identifierats att vissa organisationer riktar sin kritik emot turisterna själva men att det kan finnas en bakomliggande kritik gentemot politiska systemet. Organisationernas motstånd utförs främst

för att sprida kunskap till befolkningar och sätta press på lokalpolitiker att göra förändring. De strategier som organisationerna förespråkar för att hämma effekterna av överturismen fokuserar på att begränsningar måste införas. Forskning visar även att organisationerna visar en stark vilja att föra tillbaka lokalinvånarna i staden, fokus på platskänsla och identitet. Den generella visionen för framtidens turism är en turismnedväxt, dock kan motivationerna och ambitionerna för detta se olika ut mellan organisationer.

Tidigare studier har främst fokuserat på civila organisationer emot överturism och dess utförda motstånd medan denna studie riktar uppmärksamheten mot deras bakomliggande ambitioner och ändamål. Tidigare forskning behandlar även inte fullt ut hur organisationer väljer att engagera sig med andra aktörer och rekrytering av medlemmar. Dock en aspekt som blivit tydlig i tidigare forskning är att turism har utvecklats till en fråga om rättigheter och rättvisa, både individ- och miljömässigt, därför ska denna studie med hjälp av ramverket Regenerative Justice Framework som grundas i rättvise perspektiv analysera civila organisationer och deras åsikter kring turism.

3. Studieområde

Mallorca, med ca 990 tusen invånare (Statista, 2025), är den största ön av de fyra Baleariska öarna (se figur 3). Palma de Mallorca är både huvudstad i både regionen Balearerna och provinsen med samma namn (Royle, 2009). Ögruppen Balearerna är en av Spaniens 50 provinser men bildar även en av landets 17 autonoma regioner, vilket ger dess regering betydande kontroll över lokala angelägenheter (Royle, 2009).

Figur 3: Översiktskarta av Mallorca och ögruppen Balearerna. Källa: CNIG (Nationellt Centrum för geografisk information). Kartografi: Matilda Hallberg.

Figure 3: Overview map of Mallorca and the Balearic Islands: Source CNIG (National Centrum of Geographical Information). Cartography: Matilda Hallberg

4.1 Ekonomi och turism på Mallorca

För områden kring Medelhavet har turismen varit viktig ur en ekonomisk synvinkel, den har skapat jobb och utvecklat infrastruktur. Speciellt efter turismens boom på 1960–80-talen har många länder utvecklat turismen som sin huvudsakliga industri (Dodds, 2007). Ögruppen Balearerna räknas som en av de mest turistifierade regionerna i världen och turism står för ca

45% av regionens GDP, där majoriteten av dess ekonomi kretsar kring tjänster och varor kopplade till turism och fastighetsmarkanden (Valdivielso och Moranta, 2019). Under andra halvan av 1900-talet ökade stadigt antalet turister till Mallorca, dominerat av besökare från Storbritannien och Tyskland, med volymer koncentrerade till sommarsäsongen (Essex m.fl., 2004). Turismens boom under 60–80 talet ändrade Mallorcas ekonomi, samhälle och miljö (Essex m.fl., 2010) och är idag den ö som tar emot flest turister av ögruppen, ca 70% av ögruppens totala andel (Statista, 2023). Framväxten av massturismen ledde till att turism placerades i kärnan av öns ekonomi och nya arbetsmöjligheter inom turismsektorn skapade en ny invandring från andra delar av Spanien. Befolkningsmängden ökade från 360 000 till 560 000. Essex m.fl. (2004) beskriver att under 1990 var 25% av ön befolkning födda utanför Mallorca. Denna utveckling resulterade i att bosättningsmönster förflyttades från landsbygdens inland till urbana kustnära platser, detta även på grund av etableringen av ökad hotellverksamhet vid öns kuster. Redan 2000 var 70% av den bosatta befolkningen anställda inom turismrelaterade industrier samt andra sektorer så som jordbruk och trädgårdskötsel som båda blir hårt påverkade av turismens efterfrågan (Garcia och Servera, 2016; Essex m.fl., 2004). Garcia och Servera (2016) beskriver hur Mallorcas ekonomi har nästan uteslutande blivit beroende av turismen sedan 1955, denna utveckling karakteriseras av en ökad efterfrågan och oreglerad utveckling av turistanläggningar (Garcia och Servera, 2016). Enligt Harvards Urban Economy Navigator (Metroverse, 2024) ur en urvalsstorlek av 155 000 arbetsverksamma i Palma, är 35 000 av dessa anställda inom turistsektorn och 25% av dess ekonomiska sammansättning kopplade till turisttjänster.

Amrhein m.fl. (2022) framhäver problematiken som uppstod under COVID-pandemin då turismen drastiskt minskade och hade en stark inverkan på ekonomin. Skribenten lyfter fram statistik som visar att antalet turistbesökare på Balearerna minskade med 87% under 2020, vilket resulterade i en betydande ökning av arbetslöshet. I spåren av pandemin led Mallorcas turismindustri allvarligt i frånvaron av utländska turister. Världsturismorganisationen (UNWTO) identifierade en global minskning av turister på ca 74% från 2019 till 2020, Mallorca rapporterade dock en ännu större minskning med 80% vilket innebär en nedgång från nästan 12 miljoner turistankomster till ca två miljoner. Denna drastiska minskning resulterade i ekonomiska nedgångar för turistföretag, något som påverkade både regering och människor beroende av inkomsterna från turistbranschen (Amrhein m.fl., 2022).

4.2 Miljö och turism: Förhållande mellan vattenhantering och turism

En framträdande effekt av turismen som visat sig på Mallorca är dess påverkan på öns vattenhantering. Mallorcas miljömässiga förhållanden, med underliggande kalkstensgeologi och dess höga permeabilitet, gör ön benägen för ökad vattenbrist. Turismens expansion på ön och säsongskoncentration på Mallorcas torraste period, sommarhalvåret, förvärrar problemet ytterligare. Turismens utveckling är beroende av en tillräcklig försörjning av vatten och en tillräcklig kvantitet och kvalitet. Den årliga tillströmningen av turister ökar efterfrågan på vatten långt utöver den normala befolkningens behov och de lokala vattenkällornas kapacitet. Garcia och Servera (2016) förklarar hur en turist använder ca 6–10 gånger mer mängd vatten än den lokala befolkningen. En ytterligare faktor som förstärker problemet är att öns vattenresurser finns huvudsakligen i de norra delarna medan turismen är koncentrerad till södra och kustnära områden, som skapar en geografisk obalans i tillgång och efterfrågan.

Problematiken med vattenhanteringen och dess påverkan av turism blev tydligt från mitten av 1900-talet och framåt då Mallorca gick från att vara ett jordbrukssamhälle till en av Europas mest besökta turistdestinationer. Den lokala regeringen identifierade vattenbrist redan under 1990-talet och försökte underlätta detta problem genom att importera vatten från fastlandet, bygga ut avsaltningsanläggningar och återanvändning av behandlat vatten (Garcia och Servera, 2016). 2002 infördes en miljöskatt för att finansiera miljöskydd på ön men togs bort endast ett år senare på grund av motstånd från turismsektorn (Essex m.fl. 2004). Essex m.fl. (2004) belyser genom detta att det är en politisk känslig fråga om vatten och miljö i turismsammanhang.

4. Metod

I detta avsnitt presenteras studiens valda metod samt urval. Studien är baserad på kvalitativ forskning. Bryman definierar kvalitativ forskning som “en forskningsstrategi där tonvikten oftare ligger på ord än på siffror vid insamling och analys av data ... den är i grova drag induktiv, tolkande och konstruktionistisk till sin art” (Bryman, 2016, s. 454). Vidare utförs en metodreflektion för att lyfta möjliga fördelar och nackdelar med metoden samt etiska överväganden.

5.1 Urval

Urvalet av respondenter var ett icke-slumpmässigt; de valdes ut efter vad som var relevant för studien, dess mål och frågeställningar. Detta är ett så kallat målstyrt urval (Bryman, 2016, s. 496–498). Eftersom studiens syfte är att analysera civila organisationer som utövar platsbaserat motstånd, eftersöktes det organisationer som följde det temat. Genom hemsidan för *Grup Balear d’Ornitologia i Defensa de la Naturalesa* (GOB) (ekologisk förening verksam på Mallorca) hittades en lista över de grupper, organisationer, plattformar och föreningar som medverkade under demonstrationerna mot överturism i maj 2024. Listan bidrog som underlag för att söka efter potentiella respondenter. Fokus lades på organisationer som var relevanta för studien, där exempelvis lärarföreningar eller vissa fackliga unioner valdes bort då dessa inte hade turistfrågan som huvudfokus. Vidare var det inte alla som hade någon form att bli kontaktade: många gånger fanns varken hemsidor, sociala medieprofiler eller e-mejladresser. Således blev det en form av ett tillgänglighets urval i vilka som var möjliga att kontakta. Sammantaget kontaktades ett 15-tal organisationer genom olika kommunikationsmedel. En av respondenterna som svarade var villig att bidra med en lista över andra organisationer som potentiellt skulle kunna vara intresserade, där samtliga kontaktades. Därmed kan studiens urval också klassificeras som ett snöbollsurval. Bryman (2016, s. 504–505) definierar snöbollsurval som “en teknik där forskaren initialt väljer ut en liten grupp personer som är av relevans för forskningsfrågorna; dessa nu utvalda personer föreslår därefter andra deltagare som har erfarenheter eller egenskaper relevanta för undersökningen” (Bryman, 2016, s.504). Således är studiens urvalsmetod en kombination av målstyrt-, tillgänglighets- och snöbollsurval. Totalt gav fem respondenter svar av att vara intresserade att ställa upp på intervju (se tabell 2). Bortfallet av intervjuer, dels till följd av svårigheter att kontakta samt avsaknad av svar, kan ses som ett metodproblem. Det fanns inga tydliga korrelationer mellan de som svarade och inte.

5.2 Semi-strukturerade intervjuer

Resultatet av studien baseras på semi-strukturerade intervjuer. Fyra av intervjuerna utövades på plats i Palma de Mallorca mellan datumen 29 april - 2 maj 2025, varav en blev tvungen att utföras online, medan den femte var en skriven intervju (se tabell 2). Genom att befinna sig på Mallorca gavs möjligheten till fysiska möten med intervjurespondenterna. Ett fysiskt möte är att föredra då man kan se kroppsspråk, minspel och uppfatta tonläge hos respondenter, något som ytterligare kan skapa djupare förståelse (Bryman, 2015, s. 583). Online intervjun var via FaceTime så även där fanns möjligheten att uppfatta kroppsspråk.

Tabell 2. Intervjurespondenter med tillhörande organisation, position och intervjulängd.

Table 2. Interview respondents with associated organization, position, and interview length.

Organisation	Typ av organisation samt struktur	Respondent	Position	Intervju (tid)
<i>Menys Turisme, Més Vida</i>	Plattform och civil organisation. Lokala, regionala och nationella grupper samlade under en paraplyorganisation.	M1	Talesperson	1:13:17
<i>SOS Residents</i>	Ideell civil organisation med fokus på bostadsproblematik Styrelse med medlemmar.	F1	Talesperson	0:55:22 <i>Online</i>
<i>Passion for Palma</i>	Stiftelse för turismfrämjande i Palma de Mallorca. Styrelse bestående av 50% privatsektor och 50% offentligsektor. (I den offentliga sektorn ingår även civilorganisationer)	M2	Verkställande direktör	1:07:27
<i>Forum Societat Civil</i>	Forum för samlade civila organisationer. En verkställande kommitté som under sig har ett nätverk av samarbetspartners.	M3	Medlem i forumets verkställande kommitté	1:11:30
<i>Arran Mallorca</i>	Vänsterradikal ungdomsorganisation Ej tydlig organisatorisk struktur.	M4	Medlem	<i>Skriven intervju</i>

Bryman (2016, s. 563) beskriver semi-strukturerade intervjuer som intervjuer som följer specifika teman ämnade att svara på studiens frågeställningar. Tillskillnad från en ostrukturerad intervju följer även en semi-strukturerad intervju en intervjuguide, där teman och ämnen för intervjun redan är bestämda (Adeoye-Olatund m.fl., 2021). En intervjuguide är till fördel när

studien arbetar med flera enheter, detta då det säkerställer att samma ämnen berörs inom samtliga intervjuer (Bryman, 2016, s. 563). Då denna studies frågeställningar är baserade på Regenerative Justice Framework, strukturerades intervjuguiden och potentiella intervjufrågor upp efter temana identifierar, engagerar, strategier och visioner. Under intervjuprocessen behövde inte temana komma i “rätt” ordning, utan samtalet hölls flytande och flexibelt. Detta lämnade även utrymme för ämnen som respondenterna ville lägga mer vikt på eller fann mer intressanta. Intervjuerna spelades in, med samtycke från respondenten, med hjälp av mobiltelefoner och varade mellan 55min och 1h 15min.

5.3 Bearbetning

För att kunna bearbeta det inspelade materialet från intervjuerna gjordes en transkribering med hjälp av den amerikanska betaltjänsten Clipto.AI. För att säkerställa att transkriberingen gjorts ordentligt och att allt kommit med lyssnades även intervjuerna igenom ytterligare en gång, under denna genomlyssning plockades vissa upprepningar och utfyllnadsord bort för att underlätta för förståelsen av intervjun. AI användes även för att översätta den skrivna intervjun från spanska till engelska. Här användes två verktyg, både ChatGPT och Google Translate, för att säkerställa resultatet av översättningen.

Bearbetning av data som samlades in gjordes genom en tematisk analys baserad på Regenerative Justice Framework. En tematisk analys är sökandet efter teman (Bryman, 2016, s. 702-707). Ryan och Bernards (som refererat i Bryman, 2016, s. 705) ger exempel på teman som kan sökas efter under en tematisk analys, detta kan vara: repetitioner; metaforer och analogier; lokala typologier och kategorier; eller likheter och skillnader.

5.4 Metodreflektion

Några nackdelar med kvalitativ forskning lyfts av Diefenbach (2009). En av de största kritikerna som riktas mot metoden är att hela forskningsprocessen blir, indirekt, påverkad av forskarens/-arnas egna fördomar, antaganden, intressen och världsbild. I och med att forskning bedrivs av människor, som enbart kan uppleva världen utifrån sitt eget perspektiv, kommer den således aldrig bli objektiv, utan blir subjektiv. Subjektivitet, betonar Diefenbach, är dock en del av den mänskliga faktorn och utan den skulle kreativitet, innovationer och forskning ej kunna existera. Emellertid är det viktigt att poängtera att samhällsvetenskaplig forskning löper större risk att bli påverkad av denna subjektivitet till följd av kvalitativ forskning, detta på grund av ämnet hanterar problem som ofta ligger närmare forskarens egna erfarenheter och liv. Rent

teoretiskt, menar Diefenbach, kan således forskaren bli berörd av ämnet den studerar och inte agera som "a neutral observer" (Diefenbach, 2009).

Fördelarna med att bedriva kvalitativa intervjuer var att data kunde samlas in från primärkällorna, studien fick således förstahandsinformation. Vidare bidrar en kvalitativ intervju, tillskillnad från en kvantitativ intervju eller enkät, med möjligheten att ställa både uppföljnings- och sonderingsfrågor. Uppföljningsfrågor är när respondenten bes utveckla sitt svar och sonderingsfrågor är när man ber respondenten följa upp och fördjupa sina svar (Bryman, 2016, S. 569). Detta bidrog till att kunna uppnå djupare förståelse och bättre resultat. Följaktligen undviker en kvalitativ intervju att svaren på intervjufrågorna blir beroende av varandra, detta då respondenten inte vet vilka fråga som kommer närmast som kan bli fallet av en enkätstudie. Emellertid skickades teman som skulle beröras under intervjuerna i förväg till respondenterna via mejl, detta för att underlätta för respondenten inför intervjudagen så att dessa kände sig förberedda.

En stor nackdel med kvalitativa intervjuer är den så kallade intervjuareffekten. Detta beskriver en effekt där intervjuaren omedvetet styr hur respondenten svarar (Bryman, 2016, s. 287–288). Faktorer som intervjuarens etnicitet, kön och sociala bakgrund kan skapa en skevhet hos svaren, där respondenten i stället ger socialt önskvärda responser. Då denna studies intervjuer sköttes av två unga kvinnliga kandidatstudenter finns risken att svaren då anpassats efter detta, och att responsen möjligen skulle kunnat se annorlunda ut om det istället var en manlig senior forskare. Detta hade möjligen kunnat påverka val av språk, antaganden om tidigare kunskap och vilket förtroende intervjuaren inger respondenten. Denna punkt blir specifikt tydlig i och med att majoriteten av respondenterna var män. En annan faktor som också kunnat spela in är att intervjuarna själva kan ses som turister: även om syftet med fältstudien är forskning är de fortfarande besökare som sätter ytterligare press på öns resurser.

Ett problem som uppstod med metoden var en språkbarriär där vi som intervjuare inte talar vare sig spanska eller katalanska och respondenten inte talar engelska. Vid denna situation fick en skriven intervju istället hållas där frågor skickades genom ett Google Forms, var uppdelade efter teman och översatta till spanska med hjälp av AI verktyg. Vidare poängterades det att respondenten fick svara på vilket språk den än kände sig bekvämast med. Detta för att underlätta för respondenten. En ytterligare problematik som kan uppstå med språkbarriären är att vissa

ord eller uttryck riskerar att förlora sin ursprungliga innebörd vid översättning. Samtliga respondenter hade spanska eller katalanska som modersmål, inte engelska. Lokala uttryck som används av respondenterna kan i vissa fall sakna direkt översättningar till engelska, vilket kan leda till att det underliggande värdet eller kulturella betydelse förloras vid översättning.

Studiens fokus var att undersöka civila organisationers åsikter och processer kring turismens effekter på Mallorca. Under förberedande arbete där kontakter etablerades hittades stiftelsen *Passion for Palma*. Även om denna grupp, strikt talat, inte kan definieras som en civilorganisation då den innefattar en administrativ struktur med såväl privata som offentliga aktörer, bedöms den ändå bidra med ett värdefullt perspektiv. Gruppen närmar sig problematiken utifrån en kontrasterade synvinkel, vilket möjliggör en annan förståelse jämfört med de andra organisationerna som uttalat motsätter sig turismen.

En annan brist värd att benämna är att ett större underlag av civila organisationer hade givit denna studie ett bredare perspektiv, och möjlighet att väga in ytterligare infallsvinklar på problematiken. Utöver de fem genomförda intervjuer etablerades det initialt kontakt med två ytterligare respondenter genom skriftlig kommunikation. Dock återkom ingen av respondenterna med svar.

5. Resultat

Denna del syftar till att på ett metodiskt vis lyfta fram viktiga teman som belysts under de semi-strukturerade intervjuerna med de olika organisationerna. Fokus har legat på vad man kunnat identifiera för likheter och skillnader på organisationernas synsätt kring de olika ämnena som berörts under intervjuerna: identifiering av turismens effekter, skapandet av engagemang, förslag på strategier, samt framtida visioner för Mallorca. Fortsättningsvis analyseras resultatet utifrån ramverket Regenerative Justice Framework. Resultatet är strukturerat utifrån studiens fyra forskningsfrågor som fungerar som underrubriker. Ingen vidare diskussion förs i detta avsnitt, se Diskussion för detta.

6.1 Vad identifierar de enskilda civilorganisationerna för effekter som följd av turism?

6.1.1 Förlust av livskvalitet och kultur

Flera av organisationerna betonar förlust av livskvalitet som en av de huvudsakliga skadorna från turismen. Effekter så som trängsel, ökade levnadskostnader och ökat tryck på infrastruktur är det främsta som nämns i intervjuerna relaterat till påverkan på deras livskvalitet. Flera organisationer förklarar hur invånare känner att deras sätt att leva har förändrats drastiskt och hur de inte längre kan leva som de gjorde förr. Respondenten (F1) för *SOS Residents* beskriver från egen erfarenhet:

In summer, before, we used to go to the beach to spend some hours, maybe at 10 [in the morning during] holidays... But now you have to think twice... Because it's so crowded, you don't find a place to park. It's full of people. Places where you used to go, that were very quiet with very few people, now they are crowded. And it's so sad. (Personlig kommunikation, 30 april 2025).

I detta sammanhang tolkas citatet som ett restorative synsätt där respondenten blickar bakåt i tiden istället för att blicka framåt om hur det kan utvecklas. Restorative synsättet lägger vikt i att bevara hur något har varit och inte återskapa något nytt. Respondenten framhäver heller inga konkreta förslag hur denna situation hade kunnat förbättras, något som då hade klassificerats som regenerative. Respondenten (M2) för *Passion for Palma* förklarar liknande kring påverkan på livskvalitén: “Along the way, yes, we've lost. We've lost some quality of life... Life was like living in a village. That's the reality. Nowadays, Palma is not like this” (Personlig kommunikation, 2 maj 2025). Respondenten fortsätter med att förklara att en förlorad

livskvalitet har mycket med rörlighet att göra. Ökad turism har lett till trängsel på kollektivtrafik och ökat antal bilar på vägarna, något som gör det svårt att röra sig från en plats till en annan. Detta anser de vara en stor orsak till invånarnas upplevda förlust av livskvalitet. I samma stil anser de andra organisationerna att den ökade mängden människor i rörelse påverkar deras vardagsliv som att gå till stranden eller hitta parkering. Respondenten utvecklar dock vidare och förklarar att invånarna klagat över att inte kunna röra sig på vägarna, men anser att de också är en del av problemet. Turismen har gett blomstring till ön som gjort att det är 1.5 fordon för varje invånare. Organisationen Passion For Palma:s bild på livskvalitet kan enligt ramverket klassificeras som regenerativ, de inser att de själva även är en del av problemet och att det inte bara orsakas av turisterna. Regenerativ synsätt lägger mycket vikt i ett kollektivt ansvar.

På samma sätt som organisationerna känner en förlorad livskvalitet, upplever de också en förlust av deras kultur och platsidentitet. Respondenten (F1) för SOS Residents berättar om hur under de senaste fyra, fem åren har det tydligare setts en upplevd förlust av traditioner och kultur. Respondenten tillskriver detta problem delvis till turisterna och deras beteende: "...tourists don't adapt to the culture of Mallorca, like they don't speak our language, don't know our traditions, people don't understand you... [we are losing] our identity." (SOS Residents, personlig kommunikation, 30 april 2025). Vidare beskriver Respondenten (M1) för *Menys Turisme, Més Vida* situationen på liknande sätt: de anser att turismen har skapat en bortkoppling från platsen för invånarna. Platser som de förr hade en stark känslomässig koppling till finns där nu istället en känsla av rotlöshet och banden till platsen har försvagats. Respondenten beskriver sin personliga erfarenhet som "I don't know anything about my place, so it's like a nostalgic kind of problem" (Personlig kommunikation, 29 april 2025). Detta representerar en restorativ förståelse av turismens påverkan där de främst synliggör skada och förlust, de uttrycker en sorg över det som gått förlorat. Dock finns det indikationer för en mer regenerativ kritik där respondenten (F1) för SOS Residents sätter problemet i samband med strukturella analyser kring boende, identitet och plats. Respondenten för SOS Residents förklarar även hur detta problem har med bostadssituationen att göra. Människor flyttar dit för att få arbete och andra människor, enligt respondenten rika människor, kommer för att köpa fastigheter eller bygga hus. Dessa händelser anser organisationen har en stor inverkan på deras kultur, de målar upp det på så sätt att för varje gång utomstående kommer minskar de som lokalinvanare och det påverkar det mallorcinska sättet att leva.

6.1.2 Följderna av brist på agerande av beslutstagare

Under samtal med de civila organisationerna frågades det hur respondenterna skulle beskriva turismen på Mallorca med ett eller flera ord. Respondenten (M3) för *Forum Societat Civil* beskriver turismen som ett ”misstag”, respondenten berättar hur Mallorca hade en bra möjlighet att hantera turismen men har misslyckats med detta uppdrag. På liknande sätt anser både respondenterna (F1 och M1) från SOS Residents och Menys Turisme, Més Vida att det är politikerna som är ansvariga för hur turismen har utvecklats på ön. Detta är ett tydligt exempel på ett restorative synsätt, där en aktör anses ansvarig för problemet och även deras uppgift att tillgodogöra invånarna för den överträdelse som har skett. Respondenterna förklarar hur de vill att politikerna ska ställa allt till rätta. Respondenten (F1) för SOS Residents uttrycker att organisationen känner: “If we had different politicians, we wouldn't have reached this, what we are now, [and] where we are now” (Personlig kommunikation, 30 april 2025). I kontrast till detta beskrev respondenten (M4) från *Arran* turismen med ”kapitalism”, de anser att turismen är en bild av det kapitalistiska systemet på ön. I detta kan det regenerative synsättet identifieras, då ett djupare samhälleligt problem anses ansvarig snarare än en enskild aktör, som även erbjuder en mer helhetsbild. Respondenten (F1) för SOS Residents kompletterar dock med att det är inte bara på grund av politikernas brist på agerande som turismen har utvecklats till den nuvarande situationen. De lyfter att media har också varit en katalysator för turismökningen. Platser som lokalinvånarna sedan tidigare haft för sig själva delas nu på sociala medier och attraherar nya turister, något som organisationen anser gör mycket skada och har ingen positiv inverkan.

6.1.3 Gränsen för turismen på Mallorca är nådd

Alla intervjuade civila organisationer i Palma instämmer tillsammans att rådande situationen med Mallorcas turism är ohållbar, antalet turister som besöker Mallorca har gått över öns kapacitetsgräns och inlett en process av turistifiering. Båda respondenterna (F1 och M1) för SOS Residents och Menys Turisme, Més Vida poängterar att i och med att Mallorca är en ö, blir det tydligt att utrymmet på ön är begränsat och att det även finns en begränsad mängd resurser. Turismens utveckling på ön har skett i accelererande takt, något som respondenten (M3) från *Forum Societat Civil* belyser kan ses tydligt i kryssningsturismen i Palma. På tio år hävdar respondenten (M3) att antalet har ökat från en eller två fartyg i veckan med 2000 besökare till tre fartyg med 5000. Detta, bland många andra anledningar, har enligt respondenten omformat Palma till en turistpark som ej går att forma tillbaka. Respondenten (M1) från Menys Turisme, Més Vida belyser att till en början var turismen en viktig industri som gav god utveckling till ön och tillkännager även att den fortfarande är en vital del i

ekonomin, men då turistindustrin växte inom den kapitaliska modellen växte den utan gränser, något som kan peka mot regenerativa tankesätt trots deras tidigare restorative ståndpunkt kring politiker.

Respondenten (M2) från stiftelsen Passion for Palma, som till skillnad från de andra organisationerna istället arbetar för att främja turismen på Mallorca, presenterar deras syn på turismmängden:

Yes, there is too much tourism, but still the main problem is that it is highly concentrated in certain months. That's the big difference. But that's not the case [in] Palma. However, there are certain areas of Mallorca where 90% of the tourists are concentrated in two months. That's unmanageable. (Personlig kommunikation, 2 maj 2025).

Respondenten utvecklar att turismen är Mallorcas industri, de menar på att på grund av att Mallorca är en ö kommer de aldrig ha möjligheten att utveckla en industriell sektor. Respondenten (M3) för Forum Societat Civil anser att turismen är öns viktigaste industri men instämmer också att den har en gräns:

So, tourism is our industry. And it is what we live off. Which doesn't mean that we need to grow without [a] conscience. Because the same way it is our industry, this industry acts on a territory and the territory is limited. (Personlig kommunikation, 30 april 2025).

Ett problem som är tydligt från intervjuer är att så som turismsystemet ser ut nu, tycker organisationerna har en stor påverkan på öns resurser och natur. Respondenten (M1) för Menys Turisme, Més Vida förklarar att turistindustrin har gått över en gräns där den tar mer än vad den ger, turisterna börjar konsumera energi, mark och vatten som leder till att det som finns inte är tillräckligt för alla. Utöver dem anser även respondenterna (F1 och M3) för SOS Residents och Forum Societat Civil att vattenbristen är ett av de största problemen. Respondenten (M3) för Forum Societat Civil hävdar att en turist använder ca fyra gånger mer vatten än en invånare, vilket har lett till att vatten har behövts importeras till ön. Dessa problembilder är svårklassificerade enligt ramverket, båda identifierar att turismen är inte bara ett trängselproblem utan även miljömässigt och överbelastning av resurser men frågan om

restorative eller regenerative beror på vad organisationerna gör utöver att identifiera. Detta belyses i senare Strategi avsnitt.

6.1.4 Fördjupad ojämlikhet mellan samhällsklasser

En bristande punkt i Restorative synsätt är att det misslyckas med att belysa djupare samhällsproblem så som klasskillnader, något som flera av organisationerna lyfter har fördjupats till följd av turismen. Respondenten (F1) för SOS Residents upplever att investering i bostäder och även ökningen av semesterboenden på ön har skapat två tydliga klasser: fattiga människor och rika människor. De anser att ön har mer och mer förvandlats till en ö för en klass av höginkomsttagare, invånare med lägre inkomst tvingas flytta till fastlandet för de har inte råd att köpa eller hyra ett hus på Mallorca. Respondenten (M3) för Forum Societat Civil tillägger att just nu är det 80% av Mallorcas befolkning som inte kan köpa hus på grund av de höga kostnaderna. Dock kan detta indikera ett restorative perspektiv då endast orättvisor synliggörs och ifrågasätts, till skillnad från ett mer regenerativt perspektiv som istället kritiserar det hela ekonomiska systemet vilket kan ses hos organisationen Arran. Respondenten (M4) för organisationen förklarar: “The effects of touristification differ among people, and it is the working class that suffers the most ...Tourism deepens class inequalities and leads to an unequal distribution of wealth” (Personlig kommunikation, 3 maj 2025). Flera av organisationerna förklarar hur fördjupningen av dessa klasskillnader främst är på grund av ökade kostnader till följd av turistifieringen men respondenten (M2) för Passion for Palma framför en ytterligare orsak: oproportionerlig ökning i förhållande till löner. Organisationen redogör för hur under senaste år har priserna gått upp cirka 9–10% medan lönerna har endast ökat ca 4–5%, de har förlorat köpkraft. Även respondenten (M1) för Menys Turisme, Més Vida indikerar ett regenerativt synsätt med deras diskussion om att klasskillnaderna blir ett systematiskt problem: turismen ger onekligen arbete men gynnar inte längre lokalbefolkningen. Arbetsvillkor och levnadskostnader har försämrats, de som arbetar inom turism har för låga löner för att klara av att betala hyran och tvingas bo med andra för att klara levnadskostnaderna. Kostnaderna har ökat till den grad att invånarna inte längre kan eller vill arbeta där för turistsäsongen. Detta har resulterat i att hotellägare klagat till regeringen på för liten arbetskraft och organisationen menar på att problemet blir strukturellt: “Because if the rent is increasing, but you're not increasing the salaries, and workers don't want to come; who will work for [the] tourists? We will supposedly work [for] and live on tourists” (Menys Turisme Més Vida, personlig kommunikation, 29 April 2025). Genom att sätta klasskillnaderna i ett större perspektiv och identifiera det som ett strukturellt problem, visar de regenerativa tendenser.

6.2 Hur engagerar de enskilda civilorganisationerna andra aktörer i sitt arbete?

6.2.1 Engagemang genom samarbete

Något som blir tydligt genom alla intervjuer är ett genomgående tema av samarbete mellan organisationer. Alla organisationerna belyser ett starkt samarbete, speciellt vid anordnandet av demonstrationer och protester. Respondenten (M3) för Forum Societat Civil beskriver hur:

...our relationship between the social organizations are stronger than before. That means that when one organization wants to do something, we very soon give support to this organization. And if they call for a demonstration in the street, we are very, very good and very quick to organize this. (Personlig kommunikation, 30 April 2025).

Detta samarbete verkar se olika ut beroende på vilken organisation man talar med, där de alla är överens om att det finns ett samarbete mellan grupper men där vissa poängterar att olika kollaborationer sker mer efter behov. Detta är något som både respondenterna (F1) för SOS Residents och (M4) Arran lyfter fram: att de är en egen organisation men att vid vissa tillfällen söker de sig till andra för att söka stöd för exempelvis demonstrationer. Respondenten (M4) för Arran beskriver det som: "...we collaborate with other organizations ...depending on the moment and the organizational needs" (Personlig kommunikation, 3 maj 2025). När detta samarbete enbart sträcker sig till andra organisationer inom samma anti-överturismrörelse kan det tolkas som ett restorative synsätt, vilket visar på en snävare blick av samarbetspartners.

Viktigt att poängtera är hur Menys Turisme, Més Vida är en plattform där flera olika grupper och organisationer faller under. Respondenten (M1) menar att det är denna uppbyggnad som gör det lättare för individer att kunna ansluta sig och delta. Detta visar sig även genom skapandet av lokala verksamheter:

We create local groups of the platform in the towns because, in each town, there were like 20 persons or 30 persons who wanted to do something. This was very positive because each town usually has particular problems. Some towns are more focused on rent problems, another with touristification or losing the local businesses and historical [sites]. Each group organizes in their own way, doing whatever they think is best and striking a strategy of doing many actions, [this] to

[get] the attention of the press. (Menys Turisme, Més Vida, personlig kommunikation, 29 april 2025).

Plattformen samarbetar således med många olika grupper men även på olika nivåer: lokalt, regionalt, nationellt och internationellt. Det beskrivs hur man har kontakt med organisationer på de andra Baleariska öarna (Menorca, Ibiza), men även Kanarieöarna samt med South Europe cities facing Touristification (SET). Liknande till Menys Turisme, Més Vidas uppbyggnad beskrivs Forum Societat Civil som ett forum med ett nätverk av 28 organisationer. Organisationerna har olika inriktningar däribland ekologiska, kulturella, ekonomiska och sociala. Organisationen lyfter hur nätverket har totalt mer än 200 medarbetare och att de når 100 000 människor via deras kanaler på WhatsApp.

Där dessa två organisationer skiljer sig åt är i deras inställning till samarbete med politiker och andra aktörer. Respondenten (M1) för Menys Turisme, Més Vida anser att det finns en risk att det minskar deras trovärdighet som civilorganisation om de försöker få igenom policyförändring men misslyckas, och därför menar på att det måste finnas en balans mellan samtal med beslutsfattare och närvaro vid gatuprotester. Även detta kan tolkas som ett restorative synsätt, att en organisation förespråkar att inte samarbeta lika utbrett med politiker då de känner att de tappar sin trovärdighet och legitimitet. Respondenten medger dock att det finns en nuvarande debatt kring detta inom organisationen, där ett definitivt svar kring hur de ska agera inte är bestämt ännu. Detta visar på en intern konflikt där både ett restorative och en regenerativ syn på engagemang presenteras inom samma organisation. I kontrast påvisar respondenten (M3) för Forum Societat Civil hur deras engagemang är mer i linje med ett regenerativt synsätt. Ett tydligt exempel på ett regenerativt synsätt är att involvera både beslutsfattare, lokalinväånare, organisationer och privata aktörer i arbetsprocesserna, och att tillsammans sträva efter samma mål. Enligt respondenten för Forum Societat Civil är organisationen öppen både för att samarbeta med privata aktörer som hotellägare (där de märkt ett större intresse på senare år) men även med beslutsfattare. De beskriver det som: "...politicians have to know that social organizations are part of the system. And this organization has to be inside the system, not on the borders" (Forum Societat Civil, personlig kommunikation, 30 april 2025). Som i ett led att kunna påverka turismutvecklingen på ön, argumenterar respondenten (M3) för implementeringen av nya lagar för civila organisationer och sociala samhället. För det första vill de ha rätten att delta i offentliga institutioner och all

offentlig verksamhet, för det andra vill de ha ekonomiskt stöd från administrationen för att utföra sitt arbete.

En sådan aktör skulle kunna vara Passion for Palma. Respondenten (M2) för stiftelsen menar att ifall organisationer vill vara med och bestämma över stiftelsens handlingsplan får de gå via lokala beslutsfattare. Dock menar också stiftelsen att de är väldigt samarbetsvilliga, där deras strategiska plan bygger delvis på samtal med olika aktörer från samhället - där inkluderat civila organisationer. Vidare menar respondenten att: "I periodically meet with civil organizations... So, our doors are always open" (Passion for Palma, personlig kommunikation, 2 maj 2025). Likt respondenten (M3) för Forum Societat Civil visar respondenten för Passion for Palma en öppenhet, något som kan tolkas som ett regenerativt synsätt.

Avslutningsvis är den största skillnaden som identifierats mellan ett restaurativt och regenerativt synsätt är huruvida organisationerna vill och är öppna för att samarbeta med andra aktörer. Samtliga organisationer redogör att de gärna engagerar sig med andra organisationer eller grupper, men det är oklart om detta samarbete vill sträcka sig längre än andra organisationer inom anti-överturismrörelsen. Dock för en organisation uppdagades en intern debatt, där delade åsikter existerade huruvida organisationen borde samarbeta med politiker eller ej.

6.2.2 Engagemang genom informationsspridning

Både Forum Societat Civil, SOS Residents och Menys Turisme, Més Vida använder sig av internet för att sprida kunskap och information om turismens problematik på Mallorca. Att uppmärksamma problematiken genom olika kommunikationskanaler som ett försök att bilda opinion och samhällsdebatt kan tolkas som de två första stegen inom RJF (identifiera och engagera). Detta görs genom sociala medier som Instagram eller Twitter (nuvarande X) samt kommunikationskanaler som WhatsApp och Telegram. Respondenten (M1) för Menys Turisme, Més Vida beskriver problematiken med att enbart använda sig av sociala medier som ett sätt att sprida information eller nyhetsbrev, då detta medel mestadels används av den yngre generationen och inte äldre. För att nå en bredare publik bestämdes det att de skulle använda sig av flera olika kanaler, det var då idén om en kanal på WhatsApp och Telegram föddes. De lyfter hur:

So, we created a channel on Telegram. And a channel on WhatsApp. That was something new in that moment, in the sense that if we [shared] information there, everybody had WhatsApp so they [could] copy the message and send [it forward] to other people. (Menys Turisme, Més Vida, personlig kommunikation, 29 april 2025).

Genom spridning av information och kunskap menar organisationerna att de kan skapa debatt och bilda opinion, de påvisar hur medvetenhet hos befolkningen bidrar till en vilja att engagera sig. Respondenten (F1) för SOS Residents lyfter hur de via sitt Instagram konto både kan rekrytera människor till volontärbete, men även som en viktig kanal för spridning av information:

We have almost 9,000 followers, which in Mallorca is quite a lot. So... we try to be on it all the time... to engage people and to give information because people, sometimes, don't know what's going on... They don't see it because everybody doesn't read the newspapers [and] the news and all that, so when you put it on the Instagram, they can realize... what disaster it is [and] what's happening. (Personlig kommunikation, 30 april 2025).

Uppmärksamhet från media i form av TV och press är även ytterligare ett verktyg för anti-överturismrörelsen att skapa opinion. Genom uppmärksamheten kan debatt skapas både lokalt, regionalt, nationellt och internationellt, något som civilorganisationerna menar gör problematiken aktuell och skapar ett ytterligare större engagemang. En vilja till att lyfta problematiken från enbart en lokal skala till en internationell kan tolkas som ett regenerativt synsätt, detta då man lyfter potentiella storskaliga kontextuella omständigheter. Respondenten (M1) för Menys Turisme, Més Vida belyser hur det under sommaren 2024 kom både nationell och internationell press till Mallorca under demonstrationerna, där stora TV bolag som brittiska BBC ville göra intervjuer. Detta beskrivs som en framgång för organisationen: "This was [a] successes [for] the movement and the strategies: to create debate, because if you [have the attention of the] press, [are] on television, people talk about that, start to argue and debate" (Menys Turisme, Més Vida, personlig kommunikation, 29 april 2025).

En intressant aspekt är dock att respondenten (M1) för Menys Turisme, Més Vida uppger att ett problem de har i deras organisation är att individer inte tycker det är tydligt vad deras krav

är. Detta menar organisationen kan bero på att i samtal med journalister eller i intervjuer lägger de fram ett dussin olika problemområden, något som gör det otydligt. De måste därför vara tydligare med deras mål och krav för att kunna arbeta på det effektivaste sättet. Således, genom att utveckla sina egna processer, skapar de möjligheter att kunna influera lokala politiker att göra rätt beslut.

6.2.3 Engagemang genom aktioner

Respondenten (M1) för Menys Turisme, Més Vida menar att när ämnet inte talas om, när det inte är lika aktuellt som under sommaren, minskar engagemanget hos lokalinvånarna att engagera sig i protester och aktioner. Här lyfter de även användandet av mer kreativa aktioner som ett sätt att skapa debatt. Ett exempel som lyfts är en grupp i Manacor som blockerade inträde till platser på ön med en banderoll som på engelska löd stängt men på katalanska bredvid stod det: Det är öppet, du kan komma in. Dessa kreativa aktioner kan av ramverket anses som restorative. Dessa aktioner utesluter aktivt turisterna från platsen vilket indikerar att organisationen ej är villiga att engagera sig med dem, det är enbart en aktion för att engagera lokalinvånare.

Respondenterna för Menys Turisme, Més Vida (M1) och SOS Residents (F1) lyfter sedan deras arbetsprocesser inför aktioner eller demonstrationer. Exempelvis ska de två organisationerna, tillsammans med andra civil organisationer i Palma de Mallorca, den 15:e juni 2025 utföra en protest. Tiden upp till detta datum ser organisationerna till att vara aktiva på sociala medier, involvera lokala grupper och befolkning som vill delta i protesten och skapa en debatt. På så sätt sprida kunskap om protesten och protestens mål, för att engagera så många invånare som möjligt och öka deltagandet i den kommande protesten. Detta ansåg organisationerna motiverade lokala grupper och invånare från Mallorca att börja göra aktioner, sammankomster samt sätta upp banderoller på balkonger, allt för att öka uppmärksamheten inför protesten. Detta går återigen mer i linje med ett restorative synsätt, där engagemanget kan tolkas som ett sätt att skapa debatt och lyfta skador orsakade av överturismen inför den kommande protesten i juni. Dock, beroende på vad som lyfts under dessa debatter, kan det även gå i enlighet med ett regenerative synsätt. Om fokus ligger på storskalig förändring och läkningsprocesser istället för resultat, kan detta tolkas som regenerative.

6.3 Vilka strategier vill de enskilda civila organisationerna implementera för att motverka överturism?

6.3.1 Turism-nedväxt

En lösning som majoriteten av organisationerna nämnde som en strategi för att hantera och hämma effekterna av överturismen är en nedväxt av turism. Denna strategi kan tolkas både restorative och regenerative beroende på sammanhanget och motiveringen bakom den. Nedväxt av turismen innebär att de aktivt strävar efter att minska antalet turister, turismens negativa påverkan på miljö och samhälle och beroendet av turismsektorn. Alla organisationer var överens om att för att kunna hantera turismen behövs det implementeras ett sätt att kontrollera mängden turister som anländer till ön. Respondenten (F1) för SOS Residents presenterar ett tydligt restorative synsätt på nedväxt, respondenten anser att det behövs en minskning av antalet flyg, förbud på privatflyg och införandet av ett moratorium för kryssningar för att kunna lätta på turismtrycket på ön. Respondenten (M1) för Menys Turisme, Més Vida framför liknande åsikt, det bör ej finnas mer än 4000 sängar för turister på Mallorca. Organisationen anser att genom att begränsa antalet sängplatser kommer färre att besöka ön. Dessa åsikter av båda organisationerna, även likt Forum Societat Civil, tolkas av ramverket som en kortsiktig restorative lösning eftersom fokuset ligger på en omedelbar framtid snarare än mer långsiktigt. Respondenten (M3) för Forum Societat Civil föreslår att genom exempelvis minska antalet kryssningsfartyg kan antalet dagsbesökare reduceras. De vill även införa en ny typ av kryssningsturism som är vänligare mot hamnen och miljön:

With electrical... engines or with another kind of way of coming by boat, because I want a clear sea. Okay, we want more sustainable transport... let's say, [in] 10 years, all the engines with petrol [will be gone, we'll have] only wind and electrical engines. (Forum Societat Civil, personlig kommunikation, 30 april 2025).

Dock från detta citat kan regenerative inslag identifieras då respondenten belyser strategier som ska vara fördelaktigt även för miljön och därmed långsiktigt, en strategi för en hållbar framtid. Respondenten (M2) för Passion for Palma framför på samma sätt ett regenerative perspektiv på detta. De anser att lösningen inte ligger i att minska turismen, utan enbart att fördela den jämnare under året, ett regenerative synsätt att hantera rådande situation. De delar dock åsikten om besöksgränser med resterande organisationer. För att kunna bygga en bra grund för turismen

och bevara den, för att inget mer ska förloras som det gjort under tidigare år, behövs det inledningsvis gränser på flyg, sängplatser och AirBnBs.

Den andra delen i turismnedväxten som flera av organisationerna förespråkar är regleringar och gränser på turistboenden. Respondenterna för SOS Residents, Menys Turisme Més Vida och Forum Societat Civil delar uppfattningen att lösningen till bostadsproblemet inte är att bygga mer boenden utan att sätta gränser för exempelvis lägenheter som hyrs ut för turister. Respondenten (F1) för SOS Residents förklarar det på följande sätt: “We [would] like that housing is a right... guarantee housing. Make it accessible to everyone. Limit the houses that are for rent. That would be one of the things which is very important” (Personlig kommunikation, 30 april 2025). Organisationerna identifierar tydlig rättviseaspekt med bostadssituationen där lokalbefolkning trängs undan av turistboenden (regenerative) men förespråkar begränsning av negativ påverkan, att endast åtgärda existerande skada (restorative).

Respondenten (M1) för Menys Turisme, Més Vida tillkännager att det funnits policyer som implementerats sedan innan men de har inte varit proaktiva, illegal uthyrning är fortfarande ett problem. Respondenten (M3) för Forum Societat Civil anser att i Palma har de lyckats begränsa uthyrningen av lägenheter för turister, men att detta måste utökas till hela Mallorca. I detta skede visar organisationen dock en regenerative ambition där lösningarna har transformativ potential och focus på hur resurser fördelas i grunden. De föreslår att privata lägenheter ska läggas tillbaka ut på marknaden för bostäder och uthyrning året runt för att få bort turism och öka utbudet för lokalinvånare. Organisationen tillägger att en liknande process även borde införas för hotell som inte är moderniserade. Hotellen ska istället göras om till lägenheter för uthyrning. Även öppningen av nya hotell bör regleras enligt respondenten, detta genom att när ett hotell byggs eller moderniseras måste antalet bäddar halveras. Exempelvis om de har 200 sängplatser tas dessa ner till 100 för att kunna fortfarande erbjuda modern turism men med en begränsning.

Respondenten (M2) för stiftelsen Passion For Palma håller med om att gränser på turistboenden är en bra implementering men att problemet med bostäder har funnits länge. Enligt organisationen har inte Mallorca kunnat bygga nya bostad- och hyresrätter för invånare på 20 år och anser att nybyggnationer med fastpris skulle underlätta problematiken. Vidare anser organisationen, till skillnad från resterande, att en nedväxt av turismen inte är den huvudsakliga

lösningen. Det som behövs göras är att fördela och sprida ut turismen över hela året. Detta kan göras genom exempelvis konferenser och events placerade utanför högsäsongen. Även om Passion for Palmas mål med att fördela turismen över året kan ses som ett regenerativt synsätt med att hantera och utveckla situationen kan det även gentemot ramverket tolkas restorative. Strategin saknar ett rättviseperspektiv och handlar mer om funktionalitet.

6.3.2 Diversifiering av ekonomin

En betydande strategi som flera av organisationerna lägger betoning på är en diversifiering av ekonomin och modellen. Både respondenterna (F1 och M3) från SOS Residents och Forum Societat Civil lyfter problematiken som uppstod när COVID-pandemin anlände, de förklarar hur det under pandemin blev starkt tydligt hur beroende av turism Mallorcas ekonomi blivit. Respondenten (F1) för SOS Residents anser att för att göra ekonomin hållbar och göra den stabilare kan inte alla på ön arbeta för turisterna, de föreslår minskningen av turismens tillväxt och istället gynandet och tillväxten av en annan typ av verksamhet. Respondenten utvecklar dock inte hur detta ska uppnås, något som korrelerar med restorative synsätt där fokus ligger på resultat snarare än processen. Detta exemplifieras dock hos organisationen Forum Societat Civil där flera aktörer involveras. De beskriver det som: “to transform the tourist system, it has to be done with other kinds of activities out of the tourist system. For example in the agricultural system” (Forum Societat Civil, personlig kommunikation, 30 april 2025). Utifrån ett regenerativt rättviseperspektiv betonas vikten av att formulera konkreta förslag för systemförändring. Detta återspeglas i organisationens fokus på att stärka jordbrukssektorn genom krav på att hotell i första hand ska använda lokalt producerade varor och tjänster. Ett sådant förslag kan inom ramen för det regenerativt rättviseperspektivet tolkas som ett försök att återuppbygga lokala nätverk, öka självförsörjning samt återskapa lokal kontroll och resiliens.

Respondenten (M4) för Arran delar åsikten med flera av organisationerna att en nedväxt måste ske men inte enbart för turismen. De presenterar en långsiktig åtgärd där det finns en strävan av ekonomisk och social nedväxt genom en total omförändring av den socioekonomiska modellen. Förslaget som läggs fram av politikerna är en form av lyxturism, något som respondenten för Arran anser är långt från svaret. De föreslår följande:

The only way to put an end to the problem of touristification is to end capitalism and pursue economic and social degrowth. For that, our proposal is the

construction of socialism—ecosocialism... We must abolish capitalism and any system of oppression. (Arran Mallorca, personlig kommunikation, 3 maj 2025).

Utifrån ramverket kan detta tolkas som ett tydligt regenerativt perspektiv då organisationens fokus inte enbart ligger på turismen i sig utan även på långsiktiga samhällsförändringar och en omstrukturering av det nuvarande systemet.

6.3.3 Förändring av Mallorcas varumärke

Till skillnad från tidigare kortsiktiga föreslagna åtgärder kring turistmängden presenteras en långsiktig och regenerativ strategi av två organisationer. Båda respondenterna (M1 och M2) från Menys Turisme, Mes Vida och Passion for Palma vill genom att förändra Mallorcas varumärke och rykte mot omvärlden, på långsikt ändra vilket typ av turist som kommer till ön och även minska på antalet turister som vill besöka. Respondenten (M1) för Menys Turisme, Més Vida förmedlar organisationens vilja att istället för att måla upp Mallorca som en idyllisk semesterdestination förespråka Mallorca som en plats som är överbokad och övermassifierad, på så sätt bilda en negativ bild av Mallorca gentemot turister. Genom denna process förflytta turisternas fokus till andra destinationer. Respondenten redogör att målet med strategin är att hitta vägen tillbaka till deras sätt att leva innan turismens ökning på ön, vilket dock är en riktning mot mer restaurativt synsätt. En del av denna strategi är även att utföra aktioner som riktar sig mot turister så att de exempelvis inte kommer till vissa delar av ön. SOS Residents anammar en liknande ståndpunkt, få bort turister från tidigare avskilda platser genom att exempelvis inte sprida information eller bilder från dessa platser. Utifrån respondentens egna erfarenheter beskrivs: "If I want to go to the beach, I never say where I go. I know some places, but [if people ask] I say: No way [I'm not telling them]! Not even to Mallorcan people... Because I want it to be private" (SOS Residents, personlig kommunikation, 30 april 2025).

Respondenten (M2) för Passion for Palma redogör att organisationen vill på samma vis förändra Mallorcas varumärke men genom att sätta tillbaka fokuset på invånarna i strategin. De anser att det är lika viktigt för turister och invånare att känna sig hemma i staden och bilda en stark koppling till den. Stiftelsen har planer för att året runt anordna gratis aktiviteter för lokala invånare vars syfte är att värdesätta den offentliga och privata infrastrukturen inför invånarna. Med hjälp av dessa aktiviteter låta invånarna återupptäcka staden och återfinna känslan av ägarskap, tillhörighet och stolthet över att vara i Palma och vad Palma är. Vilket respondenten även hoppas ska förbättra invånarnas attityd gentemot turister. Kärnelement i regenerativt

rättvisa är att aktivt återskapa sociala och kulturella band. Det visar även regenerativa drag med deras invånarcentrerade narrativ och genom att visa en vilja till att förändra hur platsen definieras, både kulturellt och ekonomiskt.

Respondenten (M3) från Passion for Palma lyfter även att lösningen med att hantera rådande turismsituation är att lära oss leva med turisterna och inte emot dem. De lägger fram ett förslag för utvecklingen av en mobilapp som i real tid visar flödet av människor i staden (Palma), så att människor kan se hur befolkade platser är vid en specifik tidpunkt. På detta sätt har individer möjligheten att bestämma om de vill gå dit eller inte, vilket enligt respondenten kan hjälpa med ökad trängsel i staden.

6.4 Vad är de enskilda civilorganisationernas vision för framtidens turism på Mallorca?

6.4.1 Diversifiering

Vid frågan om hur framtidens turism på Mallorca ska se ut nämnde alla respondenterna diversifiering som en viktig punkt. Respondenterna för Arran, Forum Societat Civil, SOS Residents och Menys Turisme, Més Vida talar alla om en diversifiering av ekonomin så att den inte är beroende av turism. En vision om en mer diversifierad ö kan ses som både ett restorative och regenerativt synsätt beroende på vad motivationen bakom det är. Respondenten (M1) för Menys Turisme, Més Vida menar att genom att minska turismen till ön kommer ekonomin att diversifieras mer, men poängterar dock också att turismen inte bör försvinna helt: “we said we don't want tourists to disappear because it's [an] important [part] of the economy” (Personlig kommunikation, 29 april 2025). Fortsättningsvis hävdar respondenten att om man skulle sätta turismen på noll hade detta lett till en kollaps av ekonomin på Mallorca, och betonar då återigen vikten av att minska öns beroende av turismen. Att uppmärksamma detta beroende och förstå att alla skador inte går att reparera, utan att man istället får gå vidare och utvecklas från en ny startpunkt kan tolkas som ett regenerativt synsätt. Respondenten (M3) för Forum Societat Civil tycker vidare att framtidens turism är en ekonomisk modell där turismen är integrerad ihop med andra sektorer, så som jordbruket. Respondenten menar att turismen ska främja andra sektorer också och därmed stärka öns modell. Där motivationen bakom diversifiering är baserad på en vilja att utveckla Mallorcas samhällsmodell, som ett verktyg för att bygga något bättre i framtiden, kan visionen återigen ses som ett mer regenerativt synsätt.

Både respondenten (M3 och M2) från Forum Societat Civil och Passion for Palma lyfter hur framtida turism på Mallorca bör vara utspridd över årets gång och inte enbart ansamlas under sommarmånaderna. Här är visionen att skapa en ökning av turism under vintermånaderna men en minskning under sommaren. Detta ser organisationerna att man kan göra på olika sätt: Respondenten (M3) för Forum Societat civil ser detta som en uppdelning av turismen, visionen är att "...stabilize the number of tourists around ten million. Seven million in summer, three million in winter, more or less" (Personlig kommunikation, 30 april 2025). Respondenten menar vidare att framtidens turism bör kontrolleras av EU kommissionen. Respondenten (M2) för Passion for Palma, å andra sidan, menar att utspridningen ska komma sig för genom att man ska marknadsföra staden som en city-break destination för "a premium, upscale, cosmopolitan traveler" (Personlig kommunikation, 2 maj 2025) och inte som en sol och bad destination för sommarturister, och på så sätt sprida ut turismen under året. Respondenten för Passion for Palma uttrycker även att genom kultur kan de ändra turismmodellen. Deras vision är att Palma ska bli medelhavets kulturella kraftcentrum och vill förbereda staden för att 2031 bli Europas kulturhuvudstad, genom att bygga och utveckla strategierna kring kulturen. Vidare kan en analys göras över hur organisationerna lyfter hur denna omdirigering av turismen ska orkestreras, där ett fokus på processen tyder på ett regenerativt synsätt medan ett fokus på resultatet är mer ett restaurativt synsätt. Detta blir relativt svart på vitt: det blir en fråga huruvida organisationen har några konkreta exempel på strategier och/eller lösningar för att både generera en nedväxt av turism under sommarmånaderna samt hantera den. Läs mer om strategier i ovan avsnitt 6.3.

6.4.2 Framtidens turist

Respondenterna för Passion for Palma (M2) och Menys Turisme, Més Vida (M1) plockar fram Mallorcas unikheter som något som bör uppskattas och vara ändamålet för framtidens turister. Respondenterna menar att de vill ha besökare till ön som är intresserade av vad som särskiljer Mallorca och Palma från andra destinationer och som är nyfikna på det lokala. Här lyfts även konceptet av *slow travel*, och det är så respondenten (M2) för Passion for Palma gärna ser framtidens turism på ön: "...that's how visitors should be visiting the destinations. Slowly enjoying it, mingling with the residents, getting interested about what makes those destinations unique. And that's the type of tourist that we want in the mid to long term" (Personlig kommunikation, 2 maj 2025). Respondenterna menar att detta inte enbart är en vision av hur turismen bör se ut, utan även som ett led i att motverka homogeniseringen av Palma och försvinnandet av Mallorcas egen unika kultur och identitet. Respondenten (M1) för Menys

Turisme, Més Vida vill att mer pengar ska gå till att sponsra lokala hantverkare som ytterligare ett led i detta. Vidare betonar respondenten (M3) för Passion for Palma hur de hellre vill ha en lojal turist som är en återkommande besökare på Mallorca än nya turister, samt en turist som respekterar lokalinvånarna. Respondenten menar att de vill ha en turist som:

...are aware that we are not a thematic park. There are people living, growing kids, going through divorces, getting widowed, and marrying. Next to the hotel that you are staying [at]. So, you are entering into a life ecosystem. And you need to be aware of that. (Personlig kommunikation, 2 maj 2025).

Vidare menar han att en turist som respekterar detta är någon som är ödmjuk och som förstår att när de besöker Mallorca så är de en temporär medborgare, och: "...if in your hometown you don't like it when a neighbor starts shouting and throwing [trash in] the street, the neighbor that you have next to your hotel feels exactly the same [way]" (Passion for Palma, personlig kommunikation, 2 maj 2025). Respondenten (M3) för Forum Societat Civil tar här en lite annorlunda vändning från Passion for Palma och Menys Turisme, Més Vida i vilken typ av turist som de vill kommer till ön i framtiden. Respondenten önskar en turist som bryr sig om klimatförändringar och målar upp en bild av en turist som är miljömedveten och tar miljömedvetna val kring sin semester: hur den reser till Mallorca samt hur den bor när den är där. Detta görs, menar respondenten, genom att välja både hållbara transportmedel samt boenden. Att som dessa organisationer vilja involvera flera olika aktörer och arbeta tillsammans speglar återigen ett regenerativt synsätt. Detta inkluderar både lokala invånares, politikers, privata sektorns och turisternas roll i att åtgärda skadan samt bygga en bättre framtid.

6.4.3 Alternativa Visioner

I kontrast skiljer sig SOS Residents formulering av deras vision om framtidens turism på Mallorca från de andras i att respondenten beskriver hur de vill gå tillbaka i tiden till hur turismen tedde sig på Mallorca för 15–20 år sedan. Respondenten (F1) menar att då fanns det en bättre balans mellan turister och lokalinvånare än vad det gör idag, och beskriver det som:

...I would go backwards, you know 15 years ago. I mean, I wouldn't change it [turism i Mallorca]. I would just go back to how it was 20 years ago. Of course, there were tourists, [and] there were fewer people. Everything was like in an equilibrium, you

know. But nowadays it's not. It's crazy. (SOS Residents, personlig kommunikation, 30 april 2025).

Visioner där en turismnedväxt syftar till att skapa ett Mallorca som existerade innan, ofta baserade på idéer om nostalgi, tyder på ett restorative synsätt: en vilja till ett återställande till hur saker var förr innan skadan var skedd, ett pre-state. Respondenten (M4) för Arran är den enda civilorganisationen som benämner en storskalig samhällsförändring för Mallorca. Här läggs fokuset specifikt på en katalansk självständighet från Spanien och en total förändring av deras socioekonomiska system (se ovan i avsnitt 6.3.2). På frågan hur organisationen ser turismen utvecklas i framtiden samt hur deras vision skulle se ut för detta saknas svar.

6.5 Resultat Sammanfattning

De mest uppmärksammade effekterna av överturism på Mallorca som identifierats av de civila organisationerna var förlorad livskvalitet, kultur och platsidentitet. Detta beskrevs innefatta ökad trängsel, färre katalansktalande och en känsla av nostalgi till en plats som de inte anser existerar längre. Majoriteten av organisationerna höll politiker ansvariga för problematiken och menade på att ön överstigit sin kapacitetsgräns där dess begränsade resurser togs i anspråk av turister och rikare utlänningar. Ökade klasskillnader beskrivs som ett stort problem. Organisationernas olika identifieringar av effekter kan ses som både restorative och regenerative, beroende på organisation och språkval.

Kring vad som är de vanligaste sätten att engagera andra aktörer lyfter alla organisationer att samarbete är en grundsten för deras arbete. Genom samarbete kan organisationerna organisera större protester och demonstrationer som inte enbart sträcker sig lokalt, utan även regionalt och nationellt. Vidare betonar många organisationer internet och media som ett sätt att sprida kunskap och skapa opinion bland lokalbefolkningen. När det gäller att engagera beslutsfattare finns det delade åsikter mellan organisationerna, där vissa känner att detta skulle kunna minska trovärdigheten hos organisationen medan andra anser att utökad kommunikation är den rätta vägen att ta för förändring. Huruvida engagemang anses restorative eller regenerative beror på organisationernas vilja för samarbete.

Samtliga organisationer föreslår turism nedväxt som den främsta strategin att kunna motverka överturismen. Turismmängden menas ska hanteras genom att minska antalet sängplatser, flygningar och kryssningar. För att en sådan nedväxt inte ska leda till en kollaps av ekonomin

betonar organisationerna att en diversifiering av ekonomin måste ske. Vidare vill även några organisationer begränsa korttidsuthyrningsmarknaden för turister, genom att exempelvis reducera mängden AirBnBs, detta för att dämpa bostadsbristen. Strategierna kan ses både som restorative och regenerative, där de som lyfts fram både representerar korta och långsiktiga lösningar.

Visionen för Mallorca som lyfts fram av majoriteten av organisationerna är en ö med en diversifierad ekonomi men som fortfarande har turism. Den framtida turismen beskrivs som balanserad och jämnt fördelad över året, där den framtida turisten är respektfull mot och lojal till Mallorca och dess invånare. Det ska vara ett resmål för en turist som är intresserad av vad som gör ön unik och som är nyfiken på lokala seder och kultur. Enbart en organisation vill utföra storskalig samhällsförändring, där katalansk självständighet från Spanien och ett avskaffande av det kapitalistiska systemet står i fokus. Visionerna kan i stort tolkas som regenerative synsätt, men det grundas mycket i motivationen och processerna som ligger bakom dem.

I tabellen nedan (se tabell 3) sammanställs resultatet samt klassificering av samtliga organisationer gentemot RJF huruvida de kan tolkas som restorative eller regenerativ och vilka fall det ej kan fastställas.

Tabell 3: Klassificering av organisationer som restorative, regenerative eller ej fastställt.

Table 3: Classification of organizations as restorative, regenerative, or not established.

Organisation	Restorative	Regenerative	Ej fastställt
<i>Menys Turisme, Més Vida</i>			Visade en jämnfördelning mellan synsätten inom alla fyra steg.
<i>SOS Residents</i>	Identifierar en ansvarig för skador, lågt samarbete med aktörer utöver civilorganisationer, strategier fokuserade på kortsiktiga lösningar, en bakåtblickande vision.		
<i>Passion For Palma</i>		Poängterar kollektivt ansvar för skador, vilja till att engagera flera aktörer, långsiktiga strategier, vision av att hantera och utveckla.	
<i>Forum Societat Civil</i>		Majoritet regenerative synsätt, men med ett restorative synsätt på identifikation av skador samt inslag av kortsiktiga strategier.	
<i>Arran</i>			Finns både regenerativa och restorative tendenser, men brist på fullständigt underlag gör det svårt att fastställa helt.

6. Diskussion

I följande avsnitt tolkas och analyseras resultaten i relation till uppsatsens syfte och tidigare forskning. Ramverket Regenerative Justice Framework:s relevans och användbarhet kommer att diskuteras samt hur det kan utvecklas för vidare forskning inom turismgeografien. Resultat från genomförda intervjuer kommer jämföras med tidigare forskning där samband, likheter och skillnader identifieras och exemplifieras. Avslutningsvis analyseras och diskuteras studiens relevans, begränsningar, trovärdighet samt förslag till vidare forskning.

7.1 Teoridiskussion

Med hjälp av RJF (Rastegar, 2025) har denna studie analyserat civilorganisationer, dess strategier, processer och visioner, och tydliggjort deras mål och vad dessa organisationer faktiskt strävar efter samt hur de vill åstadkomma det. Ramverket med dess fyra markanta stadier har bidragit till att tydliggöra och bidra till en mer strukturell bild av civilorganisationers engagemang och struktur, något som varit svårare att identifiera i tidigare forskning. Som Rastegar påpekar är ramverket högst aktuellt och fördelaktigt att applicera inom turismgeografien eftersom turismen under senare år har utvecklats till en fråga om rättvisa. Denna applicering av rättvisa inom turism är angelägen i dagens kontext då klasskillnader, gentrifiering och lokalbefolknings rättigheter ligger i framkanten av turismforskning som kan ses i både tidigare forskning och denna studies resultat. Det blir tydligt att problematiken med turism har utvecklats till att hantera dessa djupare samhällsproblem mer än att enbart diskutera turismens klimatpåverkan, något som Gonzalez-Perez (2020) påpekar var i framkanten under turismeffekternas initiala diskussion. Eftersom turism har utvecklats till ett sådant typ av problem är det viktigt att använda en metod och teori som speglar den typ av problem, och denna studie ser därför att RJF är en bra ingångsblick för detta.

En bristande del av ramverket som uppdragades är att på grund av dess markanta uppdelning mellan restorative och regenerative ger det en bild av svart på vitt, något som åt ena sidan tydligt åtskiljer resultatet, men å andra sidan kan vara svårt att applicera. Detta blev tydligt i detta fall där de studerade civilorganisationerna hamnar inom en grå zon på grund av dess inslag av både restorative och regenerative tillvägagångssätt. En central utmaning i studiens analys var att balansera ramverkets kategoriseringar med organisationernas egna självförståelser. Ramverket erbjuder användbar struktur för att analysera ideologiska utgångspunkter och målsättningar men samtidigt riskerar en sådan strikt tillämpning av kategorierna att förminska den komplexitet som präglar organisationernas interna dynamik. Något som gjorde det svårt att

placera organisationerna med säkerhet inom ramverkets restorative eller regenerative synsätt. Vissa organisationer uttrycker regenerative mål, men samtidigt intar en mer återhållsam ståndpunkt i exempelvis samarbete med externa aktörer, något som Rastegar (2025) förknippar med restorative synsätt. Detta görs tydligt i ungdomsorganisationen Arran, deras budskap och samhällsanalys indikerar regenerative drag samtidigt som viljan att samarbeta är begränsad. Dock en viktig aspekt att notera med Arran är att även om indikationer för vardera synsättet existerade gav inte Arran svar på samtliga intervjufrågor som skickades. Därför anser denna studie att en bedömning ej kan göras då det inte finns tillräckligt med underlag. Även inom organisationen Menys Turisme, Més Vida framkom en oenighet bland medlemmarna kring strategier för förändring, vilket visar på att en organisation inte nödvändigtvis kan klassificeras entydigt. Detta väcker frågor kring om ramverket är tillräckligt nyanserat eller om ändringar behövs för att hantera överlappande åsikter? Möjligtvis hade ett tredje synsätt kunnat tillföras ramverket för att erbjuda en övergångszon mellan restorative och regenerative.

Två organisationer som dock kunde fastställas emot ramverket var SOS Residents och Passion for Palma, som båda två visade tydliga ambitioner för restorative samt regenerative. SOS Residents indikerade en tydlig restorative synsätt med en vilja av återställande, att gå tillbaka till en tid då turismen ej var framträdande och inte utvecklades framåt. Till skillnad från det klargjorde Passion for Palma deras ambition att istället vända situationen till något i deras fördel, rådande situation är en möjlighet att utvecklas och bilda ett nytt Palma. Detta visar tydligt på ett långsiktigt synsätt som både Rastegar (2025) och Hansen och Umbreit (2018) belyser som en vital identifikator för regenerative synsätt.

Avslutningsvis diskuteras huruvida en kvantitativ metod hade varit ett mer passande alternativ för denna typ av studie och för applicering av ramverket. En kvantitativ metod med fokus på generalisering av numeriskt resultat hade möjligtvis givit ett resultat som enklare kunde placerats i antingen restorative eller regenerative. För en kvantitativ metod hade det dock behövts ett större underlag av respondenter för att få en allmän uppfattning och hade möjligtvis passat att göras på en större skala. Emellertid ger en kvalitativ metod en djupare inblick i djupare frågor och värderingar, något som är centralt i frågan om regenerative rättvisa (Rastegar, 2025; Hansen och Umbreit, 2018). Således, för vidare forskning med hjälp av ramverket hade en kombination av kvalitativ och kvantitativ metod varit fördelaktigt. En kvantitativ metod för att göra klassificering mindre komplex och en kvalitativ metod för att tolka innebörden.

7.2 Anknytning till tidigare forskning

Genom arbetets gång uppmärksammades det likheter mellan studiens resultat och tidigare forskning. Likt det undvikande beteendet hos Paris invånare, där Gravari-Barbas och Jacquot (2017) beskriver en form av *art of resistance* för att slippa behöva hantera stadens överturism, finns det liknande tendenser hos denna studies respondenter. Denna *art of resistance* syns på Mallorca genom att exempelvis inte vilja dela med sig av sina favoritstränder, dels för att undvika trängsel men även för att förhindra förlorad platsidentitet till följd av turister. Trängseln och följande anpassande av beteenden kan ses som förlorad livskvalitet, vilket lyfts som en av de tydligaste effekterna av överturism både i denna och tidigare studier. En fråga bör dock ställas kring vad som anses vara livskvalitet? Respondenterna från denna studie är själva oense, där en hävdar att man inte kan gå till stranden längre på grund av trängsel med turister medan en annan påstår att detta inte berör honom alls. Inom tidigare forskning lyfts trängsel, höga nattliga ljud och nedskräpning som effekter av överturism som påverkar en individs livskvalitet. Vad en civilorganisation definierar som hot mot lokalbefolkningens livskvalitet, och hur de själva definierar livskvalitet, kan i sin tur påverka organisationers resterande processer och vilja till förändring. Detta blir tydligt i Pixová och Sládeks (2017) forskning, där olika organisationer i Prag jobbar för olika mål.

Vidare kan man fundera över vem som har rätten till stranden, är det turister eller enbart lokalinvånare? Genom att sätta upp banderoller som utesluter turisterna kan det tolkas som att organisationerna anser att lokalbefolkningen har den större rätten. Detta handlingssätt skulle även kunna kopplas till ett NIMBY synsätt (Not-in-my-backyard), som Devine-Wright (2009) beskriver som “the protectionist attitudes of and oppositional tactics adopted by community groups facing an unwelcome development in their neighbourhood”. NIMBY synsättet blir tydligt då många av studiens respondenter uppmärksammar behovet av turismen på ön, men att de inte önskar att turismen tar över platser de själva känner nostalgi och tillhörighet till.

En förlorad platskänsla och platsidentitet som ett resultat av turismen är något som betonas av både denna och tidigare studier. Garrett (2017) lyfter siniseringen av Hong Kong som en av katalysatorerna för turistmotstånd i staden, likt detta lyfter denna studies respondenter en känsla av homogenisering av Mallorca och Palma till följd av turister som, enligt dem, inte uppskattar vad som gör ön unik. Vidare påpekar Garrett hur de civila organisationerna i Hong Kong betonar hur siniseringen förstärker känslan av erövring, att de upplever en andra våg av kolonialism från fastlandskina. Kolonialism är något som även två respondenter från denna

studie nämner som en grundsten för turismen på Mallorca, där det beskrivs hur rika utlänningar köper upp bostäder på ön vilket i sin tur leder till höjda bostadspriser och att i förlängningen tvingas lokalbefolkningen att flytta. Detta är även ett tydligt tecken på gentrifiering, något som tidigare forskning tillskriver som en konsekvens av överturism. Gentrifieringen menar denna studies respondenter leder till en fördjupning av klasskillnader, och en diskurs av Rika vs. Fattiga. Liknande är detta något som Gonzalez-Reverte och Soliguer Guix (2024) betonar: hur organisationer i Barcelona anser att turismen orsakar ekonomiska och sociala ojämlikheter. Dessa ojämlikheter kan även synas inom ramen för korttidsuthyrning till turister på Mallorca, något som denna studies respondenter anser ytterligare fördjupar bostadskrisen. Liknande problematik uppmärksammades i Paris, där boendeföreningarna klagade på hur bostadshus hade förvandlats till vad de kallade informella hotell (Gravari-Barbas och Jacquot, 2017). Vidare menade föreningarna att det existerade ett obehag av att inte känna sina grannar, något som två av respondenterna i denna studie även lyfter. Således kan man se att korttidsuthyrningen inte enbart är ett problem kopplat till bostadsbrist och ojämlikheter, utan även till en förlorad platskänsla.

Både Pixová och Sládek (2017) och Gonzalez-Reverte och Soliguer Guix (2024) lyfter problematiken av meningsskillnader mellan organisationer, detta är även något som denna studie finner om än i annat format. Respondenten för Menys Turisme, Més Vida lyfter fram att det finns interna debatter inom organisationen dels i frågan om vad deras viktigaste påverkanspunkter är men även vilka de bör och inte bör samarbeta med för att skapa förändring. Viktigt att poängtera är att organisationen består av flera mindre grupper sammankopplade under ett paraply som är Menys Turisme, Més Vida, så meningsskillnaderna existerar mellan dessa. Detta skiljer sig från organisationerna i Prag, som Pixová och Sládek menar har olika typer av både engagemang, förslag på strategier, och visioner för staden, något som leder till konflikter sinsemellan. Denna studie visar istället hur det mellan Mallorcas civilorganisationer finns ett stort samarbete och öppenhet för kommunikation - organisationerna visar på en mer enad front. Denna enade front och samarbete är inte något som lyfts lika tydligt i tidigare litteratur. Samarbetet är något som studiens respondenter menar på är viktigt för kunskapsbyggandet, både hos de enskilda organisationerna men även hos lokalbefolkning. Vianello (2017) lyfter hur kollektivt byggande av kunskap är ett sätt att öka medvetenheten av effekterna av överturism och således även öka engagemanget samt finna ytterligare lösningar. Det bör dock uppmärksammas att denna studies forskning visar, genom användandet av RJF, att även om de civila organisationerna visar en enad front så existerar det bakom kulisserna

olika synsätt på hur Mallorcas turism ska röra sig framåt. Detta blir intressant då samarbete mellan organisationerna påvisas vara av största vikt och fokus, men vid slutet av dagen visar ramverket att de inte jobbar mot samma mål, där organisationerna antingen rör sig mot ett regenerativt eller restorativt synsätt.

Genom både tidigare studier och denna lyfts det att civilorganisationers vision för sina respektive städer är att öka livskvaliteten och minska turismen. Hur detta ska göras och vad motivationen bakom det är finns det meningsskillnader kring. Respondenten från Passion for Palma betonar en vilja att sätta tillbaka invånaren i staden som ett sätt att öka platskänslan och likväl livskvalitén, liksom detta lyfter Pixová och Sládek (2017) organisationer i Prag som vill göra samma. Turismnedväxt och en vilja att inte vara beroende av turism, där beslutsfattare rör sig ifrån en ekonomisk monokultur centrerad kring turism, är något som civilorganisationer i både Hong Kong och Barcelona nämner. Organisationerna i Barcelona anklagar även politiker för en partiskhet i fördel för turistindustrin, en misstro till beslutsfattare som existerar även i annan litteratur samt denna studie. Amrhein m.fl. (2022) tidigare studie gjord på Mallorca inom platsbaserat motstånd visar även att det efter COVID-19 pandemin, och medföljande kollaps av turismssystemet, fanns en vilja hos de civila organisationerna att gå från teori till verklighet inom strategier för att dämpa överturismen. Strategierna menades också på skulle ta de individer på ön som är beroende av inkomsten från turismen i åtanke. Denna studie har funnit att detta inte uppmärksammas av respondenterna. Strategier för turismnedväxt lyfts, exempelvis begränsande av sängplatser, men det har inte funnits någon problematisering av dessa strategier trots fråga vid intervjuer. Det betonas att turismen är viktig för ön och att den inte kan "sättas på noll", men studiens respondenter lyfter inte de som är beroende av turistindustrin. Här skiljer sig således denna studies resultat från tidigare litteratur.

Något som poängteras gång på gång av respondenterna är hur Mallorca är en ö och att den således har en viss kapacitet, och att denna kapacitet nu överskrids till följd av överturismen. Öns kapacitet blir bland annat intressant utifrån perspektivet av resurser, vilka respondenterna menar är begränsade, och vem som har rätten till dessa. Resursanvändande blir en fråga om rättvisa, och här hävdar respondenterna att de rika överklassturisterna utnyttjar öns resurser och överskrider dess kapacitet mer än lokala invånare. Frågor kring kapacitetsgränser, och *carrying capacity*, belyses inte av litteraturen som lyfts i denna studie, men har diskuterats inom turismforskning tidigare. Koens m.fl. (2018) problematiserar konceptet *carrying capacity* och menar att synsättet bör ifrågasättas, att det inte enbart är mängden turister som kan skapa en

negativ syn av turism på en plats. Här menar Koens m.fl. att “visitor behavior, timing, concentration, location, experience with tourism, [and] local etiquette” (2018) är lika viktiga faktorer. Alla dessa faktorer är något som även denna studie finner i sitt resultat. Hur väl detta tolereras av värdsamhället menar Koens m.fl. grundas i subjektiva koncept, vilket är svårt att mäta dels för att människor förändras och dels för att det existerar intressekonflikter mellan invånare. Detta är även något som denna studie finner: att det är svårt att mäta subjektiva koncept.

7.3 Studiens trovärdighet

I studiens inledningsskede bedömdes det väsentligt att om möjlighet finns utföra fältarbete och intervjuer med respondenter på plats, för att få en bättre uppfattning av både respondenter och studieområde. Genom fältarbete skapa en ökad förståelse, av både problematiken och människorna i området, samt att få en personlig upplevelse av turismens effekter så som trängsel och även motstånd i form av turistgraffiti. Dock framkommer det ett etiskt dilemma i denna situation, samtidigt som vi som forskare kommer in och vill undersöka ett ämne kommer vi även in som en besökare likt turister. Vi är fortfarande en utomstående som kommer till deras plats och på så sätt bidrar till rådande problematik.

Avslutningsvis väcker organisationernas självbild som civil organisationer frågor om deras legitimitet. Trots att flera av organisationerna i studien uttrycker en vilja att vara autonoma och representera lokalbefolkningen, medför deras behov av extern finansiering en potentiell spänning mellan oberoende och beroende. Ett exempel är Forum Societat Civil som framför att politiker behöver bättra sig men å andra sidan söker finansiering av samma aktör. Det väcker frågan: kan en organisation som är ekonomiskt beroende av externa aktörer fortfarande betraktas som genuin gräsrotsorganisation? Denna spänning kan i sin tur påverka organisationernas legitimitet i allmänhetens ögon, huruvida folket känner att organisationen faktiskt pratar *för* folket snarare än *om* folket. Intervjuer genomfördes för att få en uppfattning om organisationens åsikt i helhet, med det ska dock noteras att en respondent från varje organisation intervjuades. Detta begränsar möjligheten att avgöra om organisationens ståndpunkter delas av en majoritet av lokalbefolkningen eller en mindre engagerad minoritet. Detta leder även in i frågan om vart ifrån organisationerna får sin legitimitet: byggs den på deltagande, representation, synlighet, ett tydligt budskap eller närvaro i det offentliga rummet? Att förstå dessa dimensioner är centralt för att bedöma organisationernas inflytande och potential.

7.4 Vidare forskning

Det uppdagades under studien att frågan om rekrytering är inget som organisationerna riktar uppmärksamhet mot. Vid fråga om engagemang och rekrytering till respondenterna gavs inga direkta svar kring hur rekryteringsprocessen ser ut inom de civila organisationerna. Vidare undersöktes det inte huruvida organisationerna får finansiering, och i sådana fall från vart, eller ej. Hur en civilorganisation finansieras kan möjligtvis påverka rekryteringsprocessen, om de tar emot medlemsavgifter eller om organisationen drivs ideellt. Rekryteringsprocessen kan även styras av hur organisationen styrs, hierarkiskt eller som ett nätverk. Detta är något som det behövs vidare forskning inom. Fortsättningsvis skulle det även kunna undersökas vad som händer med en civilorganisations autonomi och folks förtroende för dem om de tar emot finansiering av annan administration. Detta hade varit en forskningsfråga intressant att utforska, om organisationerna säger att de är en civilorganisation som kritiserar beslutstagare men samtidigt tar emot finansiering, hur skulle detta kunna se ut?

Denna studie har funnit interna meningsskillnader inom organisationer, men även gömda sådana mellan de. Studien har skrapat på ytan av dessa konflikter men ytterligare forskning kring detta hade behövts för att förstå hur det kan påverka motivation, engagemang och målbyggande. Vidare kan det undersökas huruvida dessa meningsskillnader är ett resultat av möjligtvis respondenternas personliga åsikter eller om det är till följd av ideologiska skillnader mellan organisationerna. Även här kan finansieringsaspekten spela in.

7. Slutsats

Syftet med studien var att undersöka civilorganisationer utifrån ramverket RJF. Kunskapsluckan som skulle fyllas var dels den teoretiska i hur väl RJF kan appliceras på ett fall av turism, samt den empiriska i hur organisationer på Mallorca engagerar och rekryterar lokalbefolkning. Resultatet visar att ramverket kan appliceras, om än att metoden behöver utvecklas. Detta syntes i att det tidvis var svårt att bedöma utifall en organisation kunde kategoriseras som restorative eller regenerative, något som härledes av att det fanns inslag av vardera synsätt. För vidare forskning med hjälp av RJF rekommenderas en kombination av kvalitativ och kvantitativ metod, där kvantitativ metod används för att fastställa och kvalitativ metod för att förstå innebörden. Även möjligtvis införandet av ett tredje synsätt som en övergångszon mellan de två synsätten. Emellertid gav ramverkets klara struktur med fyra steg en tydlighet i hur de civila organisationerna identifierade effekter av turism, hur de engagerade lokalbefolkning, vilka strategier de föreslog samt vilka framtidsvisioner de hade. Tematisk analys av resultatet visade att förlorad livskvalitet och platsidentitet var de två största effekterna av överturism som organisationerna lyfte samt att engagemang ofta styrs av samarbete mellan olika organisationer. Föreslagna strategier hade ett fokus på allmän nedväxt av turismen samt en diversifiering av ekonomin, och visionerna av ett framtidens Mallorca ramade in dessa strategier. Den empiriska kunskapsluckan fylldes delvis, där resultatet givit ökad förståelse för hur organisationerna arbetar, dock saknas det fortfarande klara svar kring hur rekryteringen rent praktiskt fungerar. Här finns det utrymme för vidare forskning, dels inom rekryteringsprocesser, dels inom finansiering och organisationernas uppbyggnad samt hur detta kan påverka deras autonomi och legitimitet. Fortsättningsvis var studiens största begränsning ett dilemma av översättningsförlust, där vissa koncept och begrepp på katalanska inte kan översättas till engelska eller svenska. Detta leder till ett visst förlorat värde i resultatet.

Studien har bidragit med att på ett strukturellt sätt förstå hur civilorganisationer arbetar, speciellt inom kontexten av platsbaserat motstånd av turism. Frågor kring platskänsla, platsidentitet och livskvalitet har tagit centrala roller, där resultatet visat hur subjektivitet spelar in på dessa. I en tilltagande globaliserad värld med ökande turism är frågan om plats och vem som har rätten till den alltmer angelägen. Civilorganisationer står i framkant för denna diskussion och det är därför av yttersta vikt att förstå hur dessa fungerar som ett led i att tolka den kollektiva uppfattningen kring turismrättvisa.

8. Referenslista

Adeoye-Olatunde, O. A., & Olenik, N. L. (2021). Research and scholarly methods: Semi-structured interviews. *JAACP: Journal of the American College of Clinical Pharmacy*, 4(10), 1358–1367. <https://doi.org/10.1002/jac5.1441>

Al Jazeera. (22 juli 2024). Thousands protest over-tourism in Spain's Mallorca. *Al Jazeera*. URL: <https://www.aljazeera.com/gallery/2024/7/22/thousands-protest-over-tourism-in-spains-mallorca> . Hämtad: 27 mars 2025.

Amrhein, S., Hospers, G. J., & Reiser, D. (2022). Transformative effects of overtourism and COVID-19-caused reduction of tourism on residents—An investigation of the anti-overtourism movement on the island of Mallorca. *Urban Science*, 6(1), 25. <https://doi.org/10.3390/urbansci6010025>

Amrhein, S., & Langer, M. (2025) Resistance and power dynamics in tourist destinations: A study of mallorca's anti-touristification protests through Bourdieu's theory of Practice. *Journal of Sustainable Tourism*, p. 1–18. <https://doi.org/10.1080/09669582.2025.2455397>

Bellato, L., Frantzeskaki, N., & Nygaard, C. (Andi). (2024). Towards a regenerative shift in tourism: applying a regenerative conceptual framework toward swimmable urban rivers. *Tourism Geographies*, 26(8), 1361–1380. <https://doi.org/10.1080/14616688.2024.2358306>

Bellato, L., & Pollock, A. (2023). Regenerative tourism: a state-of-the-art review. *Tourism Geographies*, 1–10. <https://doi.org/10.1080/14616688.2023.2294366>

Bryman, A. (2016). *Samhällsvetenskapliga metoder* (3:e uppl.). Liber.

Cave, J., & Dredge, D. (2020). Regenerative tourism needs diverse economic practices. *Tourism Geographies*, 22(3), 503–513. <https://doi.org/10.1080/14616688.2020.1768434>

Cocola-Gant, A., Gago, A., & Jover, J. (2020). Tourism, gentrification and neighbourhood change: An analytical framework—Reflections from Southern European cities. In J. A. Oskam

(Ed.), *The overtourism debate* (p. 121–135). Emerald Publishing. <https://doi.org/10.1108/978-1-83867-487-820201009>

Chamizo-Nieto, F. J., Nebot-Gomez de Salazar, N., Rosa-Jiménez, C., & Reyes-Corredera, S. (2023). Touristification and conflicts of interest in cruise destinations: The case of main cultural tourism cities on the Spanish Mediterranean coast. *Sustainability (Switzerland)*, *15*(8). <https://www.mdpi.com/2071-1050/15/8/6403>

Diaz-Parra, I., & Jover, J. (2021). Overtourism, place alienation and the right to the city: insights from the historic centre of Seville, Spain. *Journal of Sustainable Tourism*, *29*(2-3), 158–175. <https://doi.org/10.1080/09669582.2020.1717504>

Diefenbach, T. (2009). Are case studies more than sophisticated storytelling? Methodological problems of qualitative empirical research mainly based on semi-structured interviews. *Quality and Quantity*, *43*(6), 875 – 894. <https://doi.org/10.1007/s11135-008-9164-0>

Dodds, R. (2007). Sustainable tourism and policy implementation: Lessons from the case of Calviá, Spain. *Current issues in tourism*, *10*(4), 296–322. <https://doi.org/10.2167/cit278.0>

Duxbury, N., Bakas, F.E., Vinagre de Castro, T., & Silva, S. (2021). Creative tourism development models towards sustainable and regenerative tourism. *Sustainability*, *13*(1). <https://doi.org/10.3390/su13010002>

Farmaki, A., & Stergiou, D. (2021). Peace and tourism: Bridging the gap through justice. *Peace & Change*, *46*(3), 286-309. <https://doi.org/10.1111/pech.12472>

Garret, D. (2017). Contesting China’s tourism wave: Identity politics, protest and the rise of the Hongkonger city state movement. I Colomb, C. & Novy, J. (Eds.). *Protest and Resistance in the Tourist City* (1 upgl.) Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315719306>

González-Pérez, J.M. (2019). The dispute over tourist cities. Tourism gentrification in the historic Centre of Palma (Majorca, Spain). *Tourism Geographies*, *22*(1), pp. 171–191. <https://doi.org/10.1080/14616688.2019.1586986>

González-Reverté, F., & Soliguer Guix, A. (2024). The social construction of anti-tourism protest in tourist cities: a case study of Barcelona. *International Journal of Tourism Cities*, 10(3), 842–859. <https://doi.org/10.1108/ijtc-09-2022-0211>

Gravari-Barbas, M., & Jacquot, S. (2017). No conflict? Discourses and management of tourism-related tension in Paris. I Colomb, C. & Novy, J. (Eds.), *Protest and Resistance in the Tourist City (1 upgl.)* Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315719306>

Hansen, T., & Umbreit, M. (2018). Regenerative justice, beyond restoring. *Contemporary Justice Review*, 21(2), 185–207. <https://doi.org/10.1080/10282580.2018.1455508>

Hughes, N. (2018). ‘Tourists go home’: Anti-tourism industry protest in Barcelona. *Social Movement Studies*, 17(4), pp. 471–477. <https://doi.org/10.1080/14742837.2018.1468244>

INE (Spain). (February 15, 2025). Population of the Spanish autonomous community of the Balearic Islands in 2025, by island [Graph]. In *Statista*.

<https://www.statista.com/statistics/449291/population-of-the-balearic-islands-by-island/> .

Hämtad 16 april 2025.

Keeley, G., Medina, J., & Demaison, A. (26 maj 2024). Thousands protest against mass tourism in Spain's Balearic Islands. *Reuters*.

<https://www.reuters.com/world/europe/thousands-protest-against-mass-tourism-spains-balearic-islands-2024-05-25/>. Hämtad 27 mars 2025.

Koens, K., Postma, A., & Papp, B. (2018) Is overtourism overused? Understanding the impact of tourism in a city context. *Sustainability*, 10(12), p. 4384. <https://www.mdpi.com/2071-1050/10/12/4384>

Langer, M., & Schmude, J. (2024). COVID-19 as a paradigm shift? Insight from the degrowth debate in tourism. *European Journal of Tourism Research*, 36. <https://doi.org/10.54055/ejtr.v36i.3137>

Lazic, S., & Della Lucia, M. (2024). A holistic and pluralistic perspective for justice through tourism: a regenerative approach. *Tourism Geographies*, 1–18.

<https://doi.org/10.1080/14616688.2024.2372114>

Lew, A. A., Cheer, J. M., Brouder, P., & Mostafanezhad, M. (Eds.). (2021) *Global Tourism and COVID-19* (1a uppl., s.11). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781003223252>

Light, D., Crețan, R., & Dunca, A. M. (2020). Transitional justice and the political ‘work’ of domestic tourism. *Current Issues in Tourism*, 24(6), 742–754.

<https://doi.org/10.1080/13683500.2020.1763268>

Liu, H., Jayawarshena, C., Dibb, S., & Ranaweera, C. (2019) Examining the trade-off between compensation and promptness in eWOM-triggered service recovery: A restorative justice perspective. *Tourism Management*, 75, 381-392.

<https://doi.org/10.1016/j.tourman.2019.05.008>

Majorca Daily Bulletin. (17 mars 2025). Open letter: Please do not come on holiday to Mallorca "We are facing the worst summer in the history of Mallorca". *Majorca Daily Bulletin*. <https://www.majorcadailybulletin.com/news/local/2025/03/17/131891/open-letter-4.html>. Hämtad: 27 mars 2025.

Marshall, T. (1996). Criminal mediation in Great Britain 1980–1996. *European Journal on Criminal Policy*, 4(4), 21–43.

Metroverse. Harvard Growth Lab. (2020). Metroverse.cid.harvard.edu; Harvard University. <https://metroverse.cid.harvard.edu/city/2076/economic-composition>

Milano, C., Cheer, J.M., & Novelli, M. (2019). Overtourism: An evolving phenomenon. *Overtourism: excesses, discontents and measures in travel and tourism*, p. 1–17.

<https://doi.org/10.1079/9781786399823.0001>

Milano, C., Novelli, M., & Russo, P. A. (2024). Anti-tourism activism and the inconvenient truths about mass tourism, touristification and overtourism. *Tourism Geographies*, 26(8), 1313-1337. <https://doi.org/10.1080/14616688.2024.2391388>

Paddison, B., & Hall, J. (2024). Regenerative tourism development as a response to crisis: harnessing practice-led approaches. *Tourism Geographies*, 1–18.

<https://doi.org/10.1080/14616688.2024.2381071>

Paredes-Rodriguez, A. A., & Spierings, B. (2020). Dynamics of protest and participation in the governance of tourism in Barcelona: a strategic action field perspective. *Journal of Sustainable Tourism*, 28(12), 2118–2135. <https://doi.org/10.1080/09669582.2020.1791891>

Pixová, M., & Sládek, J. (2017). Touristification and awakening civil society in post-socialist Prague. I Colomb, C. & Novy, J. (Eds.), *Protest and Resistance in the Tourist City (1 upgl.)* Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315719306>

Rastegar, R., & Becken, S. (2024). Embedding justice into climate policy and practice relevant to tourism. *Journal of Sustainable Tourism*, 1-18.

<https://doi.org/10.1080/09669582.2024.2377720>

Rastegar, R. (2025). Regenerative Justice and tourism: How can tourism go beyond restoration? *Annals of Tourism Research*, 111. <https://doi.org/10.1016/j.annals.2025.103896>

Royle, S. A. (2009). Tourism changes on a Mediterranean island: Experiences from Mallorca. *Island Studies Journal*, 4(2), 225-240. <https://doi.org/10.24043/isj.236>

Smith, M.K., Sziva, I.P., & Olt, G. (2019). Overtourism and resident resistance in Budapest. *Tourism Planning & Development*, 16(4), pp. 376–392.

<https://doi.org/10.1080/21568316.2019.1595705>

Valdivielso, J., & Moranta, J. (2019) The social construction of the tourism degrowth discourse in the Balearic Islands. *Journal of Sustainable Tourism*, 27(12), p. 1876–1892.

<https://doi.org/10.1080/09669582.2019.1660670>

Vianello, M. (2017). The No Grandi Navi Campaign – Protests against cruise tourism in Venice. I Colomb, C. & Novy, J. (Red), *Protest and Resistance in the Tourist City (1 upgl.)* Routledge.

<https://doi.org/10.4324/9781315719306>

Världshälsoorganisationen (WHO). (n.d.). *WHOQOL: Measuring quality of life*.
<https://www.who.int/tools/whoqol>. Hämtad 26 maj 2025.

Bilagor

Bilaga 1

Intervjuguide

Would you begin with just stating your name and position in your organization?

How long have you been part of this organization?

What made you join this organization?

When did this subject start to interest you? And why?

If you could explain tourism using only one word, which one would you choose? And why?

Do you think there is too much tourism in Mallorca? If yes: how is that represented? If no: would say that there are spots on the island that attract more/less tourists?

What kind of effects does your organization think tourism has on Mallorca? Specific examples? E.g., an area? What is identified as the biggest effect?

Do you think these effects have had a similar distribution across the island? Across people?

Do you have any personal experience you'd like to bring forward in how tourism has affected you?

Would you say there's someone or something especially responsible for these effects? If yes, who/what and why? If no, are the effects just part of living in Mallorca?

What strategies do you have now to manage tourism?

How could these strategies evolve, or would you like to evolve them?

What kind of strategies would your organization suggest further?

What could be the implications for the implementation?

Could these suggested strategies have some positive/negative effects?

We saw on your website that you are working towards sustainable tourism, how does that work process look like? For example, in the winter how do you handle tourism? (Fråga ställd specifikt till stiftelsen Passion for Palma)

How do you work to engage other people in your work?

How do you recruit members?

How do you ensure that your members get to convey their opinions?

Do you have any collaborations with other organizations? Are there any collaborations you wish to happen?

What is your relationship with other actors, such as other civil organizations, politicians, or the private sector?

What do you think relationships with other actors should look like? Should it continue on the same path, or should it change?

How does your organization envision the future tourism in Mallorca?

We've heard a lot of critic on the current tourism model, Do you believe that the tourism model should be evolved? And if so, in what way?

What does the future tourist look like? Who is it? What type of visit is it?

If you could dream, what would Mallorca look like in 10-20 years? Think big!